

SUVANNON

SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 7 * 2005
MARRASKUU

SUVANNON SEUTU nro 7/05:

- * Turkkisen turinat, s. 4
- * Veteraanin puheenvuoro, s.5
- * Erillinen Patteri talvisodassa, s. 6
- * Minun Lapin sotani, s. 7
- * Miten selvitän sukuni, s. 8-9
- * Sukulaiset saadaan, ystävät valitaan, s.10-11
- * Mistä löytäisin juuret, s. 11
- * Sukututkimuksen merkitys minulle, s. 12
- * Muistomerkki runonlaulajille, s. 13
- * Kupariset koolla, s. 14
- * Koiraset sukupotretissa, s. 15
- * Kotkansiipiä ja pähkinäpensaita, s. 16-17
- * Jäsken väki yhdessä, s. 18-19
- * Vullit Sakkolasta ja Pyhäjärveltä, s. 20-21
- * City-karjalaisuus on oma valinta, s. 22-23
- * Savupirtistä rintamamiestaloon, s. 24-25
- * Tuokko-suvun vaiheita, s.26-28
- * Juna jätti Sakkolan Kukot, s. 29
- * Virkin virkkeet, s. 29
- * Vuokselan koulusarja jatkuu, s 32-33
- * Talkkunaa ja sianlihaa, s. 34
- * Sakkolan kyläkirjoista s. 34
- * Poisnukkuneita ja perhejuhlia, s. 35-37
- * Maatalousmuseo Sarka kutsuu, s. 38

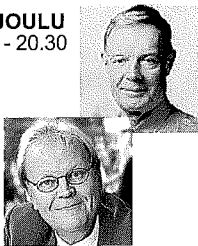

PERINTEINEN KARJALAINEN PIKKUJOULURISTEILY TALLINNAAN 27.-28.11. M/S ROMANTIKALLA

HYTTI- LUOKKA	hiöä/ hytti	ilman bussi- kuljetusta	sis. bussi- kuljetus
Sisähytti (B-Ik)	4 hiöä 3 hiöä 2 hiöä	24 € 29 € 39 €	42 € 51 € 59 €
Ulkohytti (A-Ik)	4 hiöä 3 hiöä 2 hiöä	31 € 37 € 49 €	52 € 61 € 72 €

HINTAAN SISÄLTYY

- Bussikuljetus Helsinkiin ja takaisin
- Risteilymatka m/s Romantikalla valitussa hytti-luokassa, hytti käytössä koko matkan ajan
- KARJALAINEN PIKKUJOULU**
Starlight Palacessa 18.30 - 20.30
Kuohuviini
Tilaisuuden juontaa
Heikki Kahila
Pikkujoulukonsertti:
Pasi Kaunisto ja
Jokilaakson Laulajat
joht. **Petter Ohls**
- Risteilyohjelma laivalla

RISTEILYAIKATAULU			
Helsinki - Tallinna	Tallinna - Helsinki	18.00 - 08.30	08.45 - 12.30 - 15.45

Matkaa varatessa pyydämme ilmoittamaan syntymäajan (ppkkvv).

LomaLinja

Aleksanterinkatu 29, 33100 Tampere
puh. (03) 3140 3300, ryhmät (03) 3140 3310
lomalinja@lomalinja.fi www.lomalinja.fi

ATERIAHINNAT	
• ATERIAPAKETTI	38,50€
sis. Joulubuffet juomineen (laivan puna- ja valkoviini, olut ja vesi rajoituksetta) ja aamiainen	
• ERIKSEEN OSTETTUNA	
• Joulubuffet	25€
ei sis. ruokajuomia	
• Juomat rajoituksetta	13,50€
sis. laivan puna- ja valkoviini, olut ja vesi	
• Aamiainen	7€
• Lounasbuffet	15€

REITTI 6
12.45 Tampere, linja-autoasema
14.05 Forssa, linja-autoasema
14.15 Tammela, Hakkapelilta
14.45 Hämeenlinna, linja-autoasema
17.00 Helsinki, Länsisatama

Taisto Virkki,
0400 576 722, (03) 3631 750

REITTI 15
12.45 Narva, Osuuspankki
13.00 Vesilahti, KK
13.15 Lempäälä, matkahuolto
13.35 Multsilta
13.45 Tampere, linja-autoasema
17.00 Helsinki, Länsisatama

Hannu Turkinen, 050 3839 683
Aila Alanen, 040 7076 164
Markku Nuora, 0400 637 730

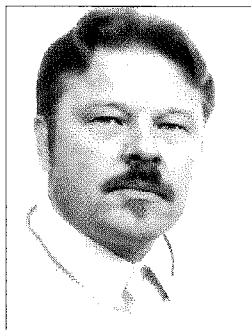
Sakkolan
Kirkonkylän
Nuorisoseuran
PUUROJUHLA
pidetään Pirkkalan
Kestirannassa 4.12.2005
klo 14.00.
SYYSKOKOUS
samassa paikassa klo 13.00.
Johtokunta kok. klo 12.00.
Toivomme runsasta
osanottoa ja leikkimieltyä!!!!
Johtokunta

Putkiliike
P. Nuora Ky
37560 KULJU
Puh. 367 6100

PAUKUN PALSTA

Tuvasta tupaan

Kesällä 1983 ilmestyi silloisen Suvanto-Säätiön kustantamana Sakkolan kylät tuvasta tupaan 1939 -teos. Tuoloin 25 vuotta sitten, kun teoksen aineistoja alettiin kerätä, oli vielä useita hyvämuistisia Sakkolassa aikuisiässä asuneita haastateltavia tarjolla. Olihan katkerasta rauhasta ja evakkoon lähdöstä kulunut vasta vajaat 40 vuotta.

Suvanto-Säätiön hallitus ja valtuuskunta tekivät tuolloin kauaskantoisen päätöksen ryhtyessään toimeen koko Sakkolan pitäjän asujaimiston yksiin kansiin saattamiseksi ja jokaisen talon ja tuvan kartalle merkitsemiseksi. Kirjalla on ollut todella runsaasti käyttöä kotiseutumatoilla ja naapurien syntymäpäivien ajankohdan selville saamisessa. Itsekin olen monen sakkolalaisen suvun kotipaikat löytänyt peruskartan ja Sakkolan kylähistorian asukasluetteloiden ja kyläkarttojen avulla.

Kirjasta otettiin 2000 kappaleen painos, jonka kuviteltiin riittävän hamaan tulevaisuuteen saakka. Toisin kuitenkin on käynyt. Teos on loppuunmyyty, eikä uusia kappaleita ole enää mistään saatavissa.

Sakkola-Säätiö on päättänyt ottaa Sakkolan kylät tuvasta tupaan 1939 -teoksesta uusintapainoksen. Ensimmäisessä painoksessa on jonkin verran painovirheitä, vääriä nimiä, vääriä syntymäaikoja jne. Ehkä jonkun sakkolalaisen nimi on jäänyt kokonaan

pois kirjan sivuilta. Nämä virheet ja puutteet on tarkoitus korjata uudessa painoksessa.

Pyydänkin kaikkia niitä lukijoita, jotka ovat havainneet Tuvasta tupaan -teoksessa virheitä tai puutteita otta- maan välittömästi minuun yhteyttä alla oleviin osoitteisiin mieluummin postitse tai sähköpostitse. Joitakin palautteita sain jo parikymmentä vuotta sitten heti kirjan ilmestyttyä, mutta ne eivät enää ole muistissani.

Siis menettelemme näin: Ensin virheellinen teksti paperille sekä sen sijainti kirjassa ja sen jälkeen teksti oikeassa muodossa ja lopuksi yhteystiedot.

Terveisiä syksyisestä Sakkolasta!

Hannu J. Paukku

Sakkola-Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 Loimaa
p. 02-7628152, GSM 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

TOIMITUKSEN TUOLI

Hyvät lukijat!
Kädessä on Suvannon Seudun historian suurin lehti, 40-sivuinen erityisesti sukuihin ja sukututkimukseen erikoistunut teemanumero.

Lisäksi esillä on muun muassa kirjoituksia sota- ja evakkoajoilta. Talvisodan syttymisestä on pian 66 vuotta aikaa, ja kohta vietämme myös Suomen 88. itsenäisyyspäivää.

Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan yhteinen pitäjälehti vaalii ja kunnioittaa karjalaista ja suomalaista historiaa ja perinteitä, ja on samalla yhteydenpitäväline tähän päivään ja tulevaisuuteen.

Vuoden viimeinen lehti joulun alla tulee kertomaan karjalaisista joulupe- rinteistä. Kiitän jälleen kerran kaikkia teitä, jotka tämän pitäjälehdhen tekoon osallistutte. — Marjo Ristilä-Toikka

Sakkola-Museo
Kuokkalan
museoraitilla
Lempäälässä
on talvikaudella avoinna
ennakkotilauksesta.

Tiedustelut
Antti Hynnä
p. 040 849 0048
Hannu Turkinen
p. 040 581 4398
Elsa Mäkelä
p. 040 706 9483

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin muitakin teoksia!

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä. Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari.

**Anneli Kuisma hoitaa
postitettavat tilaukset,
puh. 03- 3748 410**

Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut. Muista myös muut Sakkola-tuotteet -uutuutena tyylikkäätkä silkkiset solmiot ja huivit. Hyviä lahjavinkkejä!

TURKKISEN TURINAT

Tulevaa tähyillen

Upea syksy on tätä kirjoittaessa kääntymässä talvisen kalseaksi. Syysmyrsky riepottelee lätin edustalla lehtiä ja oksia ja tuulen humina peittää moottoritien jatkuvan metelin.

Järjestöelämä niin karjalaisten kuin muittenkin keskuudessa on tiivistymään. Menneitä muistellaan ja tulevaa suunnitellaan.

Museomestariltamme, Hynnän Antilta sain tuoreita terveisiä Karjalan Liiton säätiöseminaarista. Sakkolan ja naapuripitäjien kannalta keskeistä varmaan oli työn alla oleva menetettyjen alueiden siviilihautausmaiden suojelusopimus -hanke. Sakkolan kirkon seutu eli muistolehtomme on oman sopimuksella pohjalta vielä hallinnassamme vajaan kymmenen vuotta, mutta olisi Venäjän ja Suomen välisen sopimuksen avulla tärkeää järjestellä asia pysyvästi kuntoon.

Toinen mielenkiintoinen uutinen oli Viipurin linnasta Karjalan Liiton käyttöön saatava Suomi -sali.

Kannakselaiset yhteisöt ja muutkin karjalaisuuden vaalijat saavat vahvan tukikohdan vanhaan, vahvaan karjalaisuuden ikoniin, Viipurin linnaan.

Omia sakkolalaisjuuriamme pyrimme vaalimaan niin täällä nykyisen Suomen

puolella kuin entisillä asuinsijoilla. Keljan muistopatsashanke etenee, mutta kirjalliset sopimukset tätä kirjoittaessa venäläisen osapuolen kanssa puuttuvat. Ilman niitä ei hanketta voi jatkaa, mutta uskon asioitten selviävän ensi kesään mennessä. Niinpä sitten heinäkuun lopulla 2007 voisimme vihkiä muistomerkin yhteistyössä paikallisviranomaisten kanssa sankarivainajien ja veteraanien kunniaksi.

Erillinen Pataljoona kuuden viimeisen asevelijuhla vietetään Tampereella Suomalaisella klubilla joulun jälkeen 27.12.2005. Sen jälkeen toiminta muuttuu perinneyhdistystoiminnaksi talvisodan taistelijoitten pääosin saatua kutsun viimeiseen iltahuutoon. Erillisestä ilmoituksesta selviää tarkemmin juhlan ohjelma. Tervetuloa mukaan joukolla. Ennakkoilmoittautuminen tarvitaan ruokailun järjestämiseksi.

Ennen joulua on mahdollisuus tavata marraskuun lopulla pikkujouluristeilyllä 27.- ja 28.11.

Nekin asiat selviävät tarkemmin erillisestä ilmoituksesta ja Karjala -lehdestä.

Ennen juhannusta tulevana vuonna ovat Karjalan kesäjuhlat Haminan valkeilla. Sinne on suunnitteilla linja-autoretki Karjala -seurojen ja säätiön yhteishankkeena. Asiasta tarkemmin kevätpuolen numeroissa.

Heinäkuun viimeisenä viikonloppuna 29.-30.7. järjestetään Käkisalmissa Karjalaiset kesäpäiväjuhlat. Pääjuhla on Käkisalmen linnanpihalla. Naapuripitäjän Pyhäjärven Erkki Pärssinen toimii

juh latoimikunnan vetäjänä ja useat seutukunnan säätiöistä ovat mukana, kuten Suvannon Seudun pitäjät.

Luonnollisesti kohokohta meille ensi suvena on Sakkola -uhlat Juupajoella. Samalla juhlimme 40 vuotta täyttävää isäntäseuraamme Juupajoen Karjalaisia. Valmistelut ovat käynnissä ja joukolla kokoonnumme 6.8. haastamaan ja tuttuja tapaamaan. Erityisesti jo nyt patistan vanhempaa sukupolvea vetämään nuorempia sukulaisia ja tuttaviamme sakkolalaisen perinteen pariin.

Piipahdin naapuripitäjän puolella haastamassa elävän tietosanakirjamme Raaskan Yrjön kanssa.

Hallituksen kokouksissa varapuheenjohtajamme Viskarin Aaro on pariinkin otteeseen nostonut esille aikaisemmat yhteydet ruotsalaiseen Hörbyn kuntaan. Yrjön arkistoista löytyi mielenkiintoisia lehtiartikkeleita ja kuvia, joihin palaamme tuonnempana.

Pyrkimyksenä olisi uudistaa yhteydet tuohon skoonelaiseen kummikuntaamme, vaikkapa kutsumalla edustajia sieltä mukaan 2007 Sakkolaan juhlimaan. Jos jollain turinani lukijalla on tuoreempia tai vaikkapa vanhempiakin yhteyksiä ja tietoja Hörbyn suuntaan, toivoisin yhteydenottoja asioiden eteenpäin viemiseksi.

Turvallisia syksynpimeitä ja mukavaa alkutalvea toivotellen täältä lätin tiimoilta!

Hannu Viljonpoika Turkkinen

ErP6:n muistojuhlaa

vietetään 27.12.2005 klo 12.00 alkaen Keljan taistelun 66-vuotispäivänä Tampereella, Suomalaisen Klubin tiloissa, Puutarhakatu 13.

Juhlaan ovat tervetulleita aseveljet ja lotat omaisineen, kaatuneiden ja kuolleiden aseveljien ja lottien omaiset, säätiöiden edustajat sekä kaikki asiasta kiinnostuneet.

Ilmoittautumiset ruokailua varten Sakkola-Säätiöön
Hannu Turkkinen, puh. 040 - 581 4398 tai Aila Alanen, puh. 040 - 707 6164

Puolustusvoimat rauhan asialla

Arvoisat suomalaiset! Jokainen kansakunta on pyrkinyt ja pyrkii itsenäistymään vieraan vallan ikeen alta. Suomi oli satoja vuosia vieraan vallan alaisuudessa ja kärsi sen mielivaltaisuudesta. Me onnistuimme itsenäistymään vuonna 1917, valitettavasti vain kovien taistelujen jälkeen.

Suomelle alkoi kehittyä uusi huomen, kansakunta kehittyi monella tavalla. Innolla rakennettiin yhteistä isänmaata, mutta tuota itsenäisyyttä oli kestänyt vain vajaa 22 vuotta, kun syksyllä 1939 vieraan jättiläisvaltakunnan toimesta asevoimin yritettiin Suomelta riistää itsenäisyys.

Syttyi talvisota. Diplomaattiset keinot eivät auttaneet, vaan piti puolustautua aseina. Suomen kansalla oli tahto ja taito Suomen oloissa taistella suurtaakin vihollista vastaan ja vaikka sodan 105 päivää olivat kova koettelemus ja Suomi menetti alueitakin, niin tärkein, isänmaan itsenäisyys, säilyi.

Sitten vielä syttyi jatkosota. Torjuntataistelut kesällä 1944 olivat ankarat ja jälleen Suomi osoitti voimansa puolustaa itsenäistään isänmaata. Taas me saimme haavamme niin kotirintamalla kuin rintamalla, mutta itsenäisyytemme, tärkein, säilyi.

Kun muuan henkilö palasi rintamalta, niin hänen vaimonsa kysyi, miksi hän oli siellä. Vastaus oli yksinkertainen ja helppo: "Siksi, että sinä sait lasten kanssa olla kotona rauhassa." Näin yksinkertainen tämä asia on.

**"Maanpuolustustaito
tulee, kun nuoret
suorittavat
asevelvollisuutensa."**

**"Me sodassa olleet
veteraanit olemme
rauhan lähettiläitä."**

Meillä on ollut 60 rauhan vuotta. Se on Suomen kansan kaikkien pisimpiä rauhan jaksoja. Nuo sodat osoittivat, että pienikin kansa voi puolustautua, jos sillä on maapuolustustahtoa ja -taitoa.

Me sodassa olleet veteraanit olemme rauhan lähettiläitä. Me emme halunneet, eikä kukaan muukaan Suomessa halunnut sotaa, mutta siihen jouduttiin, jotta Suomi voi säilyttää kansallisen itsenäisyytensä, ja se myös onnistuttiin säilyttämään.

Silloin kun diplomatia ei enää auta, joudutaan valitettavasti myös aseiden käyttöön.

Nämä 60 rauhan vuotta ovat olleet Suomessa erinomaista aikaa. Me iloitsimme siitä, että lapsemme ja lapsenlapsemme ovat voineet kasvaa ja käydä koulua itsenäisessä isänmaassa.

Teidän, nuoret, pitäisi ajatella, mikä olisi ollut se vaihtoehto, jos itsenäisyys olisi menetetty. Esimerkkejä tästä ei tarvitse kovin kaukaa hakea. Jos viimeinen 60 vuotta olisi eletty vieraan vallan ikeen alla, olisimme olleet jonkun toisen valtion orjakansaa. Ei meillä paljon olisi nautittu kotirauhasta tai muusta hyvästä. Kehitys olisi pysähtynyt.

Miehittäjä pyrki aina hyötymään alusmaastaan. Ei meidän tarvitse kuin seurata, mitä maailmassa tälläkin hetkellä tapahtuu, jos vieraan vallan sotaväki miehittää valtakunnan. Se on hirveää tappamista, raiskauksia ja ryöstämistä. Kaikilta tältä on välttytty, kun torjuntataisteluissa onnistuttiin.

On myöhäistä valmistella jotain puolustusta, jos jo pahoissa aikeissa olevat kolkuttelevat rauhallisen kodin ovia. Siksi me tarvitsemme puolustusvoimia, jotka ovat valmiina puolustamaan tätä

maata, toivoen kuitenkin, että aseina sitä ei tarvitse puolustaa.

Mutta maailma näyttää siltä, että vaikka sodankäynnit ovat muuttuneet, terroritekoja ja muuta väkivaltaa valitettavasti maailmassa on.

Ei siviilielämämkään puolella palo- ja pelastustointia sitä varten pidetä, että ne sytyttäisivät tulipaloja tai aiheuttaisivat onnettomuuksia, vaan ne ovat sitä varten olemassa, että ne estävät näitä ja auttavat onnettomuuksien kohteiksi joutuneita.

Voidaan sanoa, että Suomen puolustusvoimat on suurin rauhanjärjestö, joka olemassaolollaan estää väkivallan vyörymisen Suomen rajojen sisäpuolelle. Tämä on tärkeä muistaa. Suomen puolustusvoimat ei halua sotaa, vaan estää sitä.

Kun me nyt katselemme tästä eteenpäin, meidän pitää aina muistaa, että vain itsenäinen valtio voi taata kansalaisilleen ihmisarvoisen elämän ja kehittää sitä. Tästä Suomi on hyvä esimerkki.

Me olemme maailmassa demokraattinen ja kehittynyt maa, mitä emme olisi ilman 60 vuoden takaisia uhrauksia. Sellaisille kansalaisvapauksille, joilla pyritään vaarantamaan puolustusmahdollisuutemme, ei voida antaa korkeata arvosanaa. Tarvitsemme edelleen maanpuolustustahtoa ja -taitoa.

Maanpuolustustaito tulee, kun nuoret suorittavat asevelvollisuutensa. Tämän asevelvollisuuden suorittamisen yhteydessä monet ovat saaneet myös ammatin tai ainakin pohjan ammattiin, samaten hyvät suhteet toveripiiriin ja inhimillisen kanssakäymiseen. Siksi olisi hyvä, että jokainen terve suomalainen nuori suorittaisi asevelvollisuuden ja tällä tavalla olisi valmis turvaamaan Suomen itsenäisyyden.

Teuvo Viskari
Sakkolan Vilakkala,
Oriveden Sotaveteraanit

Erillinen Patteri talvisodassa

Suvannon alueen sk-patterista tuli talvisodan alussa 1. Er Pri, päällikkönä kapteeni Metsola. Henkilöstöä oli rauhan aikana koulutettu samassa maastossa Raudussa, jossa se talvisodan alkaessa joutui toimimaan. Suunnilleen sama miehistö oli myös ollut kertausharjoituksissa tykistön leirillä Perkjärvellä vuonna 1935.

Talvisodan alkaessa sodan kolme ensimmäistä vuorokautta toimittiin Raudussa, josta määrättiin siirtymään Suvannon toiselle puolelle. Patteri siirtyi Viiksanlahden maastoon, josta käsin osallistui Kiviniemeen päässeiden vihollisten karkottamiseen muun muassa tulittaan Mustosen konepajaan linnoittautuneita ryssiä.

Näissä maissa sitten oltiin jouluun asti lukuun ottamatta muutamia lyhyitä aseman vaihtoja.

Tapaninpäivän iltana sai patteri käsikyn siirtyä Taipaleen lohkolle. Yön aikana siirryttiin Pyhäjärven kautta Haparaisiin Keljan pohjoispuolelle, lopuksi Rahkasuon eteläpuolelle, karttakoordinaatit X=2889 Y=1935. Ensimmäinen tulenjohtopaikka oli

kansakoulun takana X=2838 Y=1747, ja toinen Makkaran laiturin lähellä X=2542 Y=5212. Patterin komentokorsu sekä vieressä oleva tulenjohtueen korsu olivat jyrkässä rinteessä, jonka koordinaatit olivat X=2830 Y=1744. Puhelinkeskuskorsu, jossa oli myös viestimiesten majoitusta, X=2936 Y=1760, peitenimi Metso. Toinen viestimiesten korsu X=2959 Y=1750, tuli patterin iso majoituskorsu tuliaseman läheisyydessä X=2989 Y=1935.

Valjakkopaikka, jossa ajomiesten korsu X=2980 Y=1905, patterilahan oli yli 70 hevosta, joista pieni osa Saaprussa. Toimitusjaos oli Likolammen rannassa, ja osa toimitusjaoksen henkilöstä asui talossa Saaprun kylän laidassa – muun muassa patterin lotat Salli Husu ja Laura Lopenen, jotka tekivät sieltä käsin kahvitusmatkoja patterin korsuihin.

Haparaisten maastossa oli näin ollen seitsemän korsua. Ainakin Pajarin aitat ja muut sopivat rakennukset oli upotettu maan sisään korsuiksi.

Täällä toimittiin maaliskuun 1940 alkuun pääasiallisena tehtävänä vihollisen torjunta jäällä sekä vastarannalla havaittujen kk-pesäkkeiden ja kr-asemi-

en tuhoaminen. Linjojen vikapartiointi tarjosi täystyöllisyyden viestimiehille tykistötulen katkoessa linjoja jatkuvasti. Yli kaksi kuukautta pyörittiin Haparaisten-Keljan maastossa, josta maaliskuun 2. päivänä siirryttiin Sintolaan.

Majuri Metsola on muistelmissaan kertonut yksityiskohtaisesti patterin vaiheista sekä toiminnastaan Suvannon alueen suojeluskuntien päällikkönä.

Suvannon alueeseen kuuluivat Metsäpirtin, Raudun ja Sakkolan suojeluskunnat. Eniten Sakkolan miehiä talvisodassa oli ErP:n riveissä, toiseksi eniten mainitussa patterissa oli noin 80 miestä Riiskasta ja Petäjäjärveltä, Raudusta oli noin 90, koko vahvuus oli 170. Petäjäjärveltä oli vielä 6. rajakomppaniassa noin 40 miestä.

YH:n aikana asevelvollisuuttaan suorittamassa ei-yksiköissä olevat jouduit omien joukko-osastojen mukana sotaan. Heidän määrästään ei ole tietoa, mutta ainakin JP 4:n riveissä heitä oli.

Yrjö Raaska

Haparaissa Metsolan korsun edessä tammikuussa 1940. Vasemmalta Viljo Kurikka, Oskari Lius, Nikolai Averin, Veikko Skyttä, Yrjö Raaska, Jussi Ihalainen, Onni Ryyppö ja Lauri Määttänen.

Minun Lapin sotani

Viiimeisen sotamme, Lapin sodan, alkamisesta tuli kuluneeksi 61 vuotta syyskuun 28. päivänä. Lapin sota oli Neuvostoliiton edellyttämä saksalaisten poisajamisen pakkosota vuosina 1944-45. Aselevossa Suomen kanssa Neuvostoliitto vaati, että saksalaisten on poistuttava välittömästi Suomesta. Tämä oli Suomelle todella raskas tehtävä.

Omalta kohdaltani muistan, kun pääsin Ruskealan sotasairaalaan yksikköni lokakuun alussa 1944, siellä oli täysi lähtötouhu, mutta kukaan ei tiennyt minne. Sitten selvisi, että Lapin mennään.

Muistan aina tunteen, kun tykkien äänet alkoivat kuulua: Voi ei, oliko tämä hiljainen aika ollut vain unta tässä välissä!

Me tavoitimme saksalaiset jossakin Muonion lähellä. Neuvostoliiton taholta oli tullut määräys, että vanhemmat ikäluokat oli kotiutettava, vain vakinaisessa palveluksessa olevat jäivät. Marraskuun alussa jäimme me 1925 syntyneet yksin ajamaan saksalaisia pois. Oli siinä nuorilla pojilla urakkaa häätää kolme-neljä kertaa suurempi määrä saksalaisia. Olikin jotenkin ristiriitaista kotiuttaa suuri osa suomalaisia, kun Neuvostoliitto kuitenkin vaati pikaista saksalaisten häätämistä – jopa Suomen miehityksen uhalla.

Huolto toimi ajoittain huonosti. Keräsimme kerrankin saksalaisten jättämiä perunalastuja nurkista soppaa varten. Talvi 1944-45 oli pakkastalvi, jopa 50 astetta. Saksalaisilta oli jäänyt oljista tehtyjä isoja tossuja, jotka voi laittaa kenkien päälle. Ne olivat hyviä pitämään jalat lämpiminä vartiossa

”Näin jossain kuolleen muulin; oliko heillä ollut muuleja kantojuhtina?”

ollessa.

Saksalaisten poistuminen eteni verkkaaisesti. Palojoen suulla oli kovat taistelut, samoin Karesuvannossa. Palojoensuulla kaatui myös Syvärillä samassa korsussa ollut kaveri. Hän sai jo perääntymisvaiheen aikana pienen sirun poskeensa ”urkupyssyn” kranaatista. Jossakin siellä tapasin myös kapteeni Juutilaisen. Hänhän tuli kuuluisaksi talvisodassa, kun taisteli Kollaajoella luutnanttina saaden lempinimekseen Marokon Kauhu. Myös hänen veljensä Ilmari ampui talvisodassa alas 94 viholliskonetta.

Näin talvi kului taistellessa pakkasta ja saksalaisia vastaan.

Viralliseksi Lapin sodan päättymispäiväksi jäi 25.4.1945. Sodan äänet olivat jälleen tauonneet.

Sitten vielä saksalaisten tekemistä tuhoista perääntymisen aikana. Saksalaiset olivat olleet Lapissa yli kolme vuotta, ja paikallisten asukkaiden kanssa oli syntynyt myös läheisiä suhteita. Mutta perääntymisen aikana myös he olivat saksalaisten vihollisia. Kaikki talot poltettiin, sillat räjäytettiin – pienetkin rummut oli räjäytetty.

Porolaumojakin oli ammuttu auto-maattiasseilla, näky oli karkea. Niinhän se on aina ollut, että viattomat eläimet joutuvat kärsimään sotien ja uskontojen takia. Näin jossain kuolleen muulin; oliko heillä ollut muuleja kantojuhtina?

Olen joskus merkinnyt muistiini lukuja Lapin sodasta. Suomalaisia kuoli noin 800, haavoittui 2900, 262 oli kadonnut. Saksalaisten miinoin kuoli enemmän kuin taisteluissa. Saksalaisia oli kaatunut noin 1000 miestä.

Keväällä 1945 meille alkoi varsinainen asevelvollisuus aika. Jo Lapissa meille yritettiin marssiharjoituksia ym. maantiellä. Siitä ei kyllä tullut mitään, olimmekin me jo kahden sodan veteraaneja, aika jermuja.

Meidän siirrettiin Kokkolaan, jossa olimme varikon vartiointitehtävissä vuoden loppuun. Tämä johtui siitä, että seuraava ikäluokka olisi joutunut liian

”Kerran oli päivystävä upseeri kysynyt, että miksi korpraalilla on pyyhe päässä? – No kun sitä särkee.”

nuorena armeijaan, me vanhennettiin heitä. Näin tuota armeija-aikaa kertyi kaksi vuotta ja kaksi kuukautta.

Seuraava tarina ei enää liity Lapin sotaan, mutta kerron sen siksi, koska siitä löytyy jotain hauskaakin.

Meillä oli Kokkolassa päällikkönä ruotsalaisniminen kapteeni, jääköön nimi tässä sanomatta. Hän ei sotien aikana ollut rintamalla koskaan. Hänen toimintatapansa oli saada rangaista alaisiaan, hän kai siitä nautti.

Minä jouduin arestiin konepistoolilla ampumisesta, vailla olikin mielestäni syytön. Kokkolassa kaikki kävivät kärsimässä rangaistuksen Oulussa. Meillä oli siviiliin pääsyyn aikaa kaksi viikkoa, kun jouduin viikoksi rangaistusta kärsimään. Tapana oli ajaa tukka aina pois ennen lähtöä. Kapteeni oli tuolloin lomalla ja vääpeli sanoi, ettei halua ajattaa tukkaa, jos saat sen siellä säilymään, kun siviiliin lähtökin on lähellä. Oulussa sattui saman kylän poika olemaan rangaistustaan kärsimässä, ja sain häneltä hyviä neuvoja tukan säilyttämiseksi. Hänellä oli tukka kastettu ja sitten pyyheliinalla sidottu leuan alta – näin se kuivui päähän kiinni, eikä pörröttänyt ja herättänyt huomiota. Kerran oli päivystävä upseeri kysynyt, että miksi korpraalilla on pyyhe päässä? – No kun sitä särkee.

Palasin yksikköni Kokkolaan rangaistuksen kärsittyäni. Kyllä siinä kaikki sateenkaaren värit hehkui kapteenin kasvoilla, kun menin ilmoittautumaan palanneeksi arestista tukka päässä.

Tämmöinen upseeri ei olisi rintamalla nauttinut miehistön luottamusta, olisi saattanut jo ”harhaluoti” vaikka osua.

Viljo Pitkänen
Sakkolan Haparainen
Lempäälä

Miten selvitän sukuni?

Sukututkimus on tänään yleinen harrastus. Se sopii yhtä hyvin eläkeläisille kuin nuorille. Erityisesti siirtokarjalaisten kohdalla kiinnostus juuriin, omaan geneettiseen taustaan on voimistunut viime vuosikymmenien aikana. Mutta miten voin saada selvää esipolvista? Tässä kertaan hieman omia kokemuksia.

Ensin muutama sana käsitteistä. Sukututkimuksessa puhutaan esi- ja jälkipolvista.

Esipolvi

Esipolvella ymmärretään kunkin henkilön kohdalla hänen omia vanhempiaan ja heidän vanhempiaan ja yhä edelleen heidän vanhempiaan aina niin kauas kuin vain tietoa löytyy. Isovanhemmat (4 kpl) edustavat toista esipolvea, heidän vanhempansa (8 kpl) kolmatta esipolvea. Matemaattisesti 10. esipolvessa on tarjolla jo 1024 kantavanhempaa. Tämä on yläraja, joka harvoin toteutuu. Syynä siihen ovat sukulaisten kesken solmitut avioliitot.

Jälkipolvi

Jälkipolvella ymmärretään kantaperheeksi valitun perheen jälkeläisiä. Usein kantaperheeksi määritellään vanhin tiedossa oleva esi-isä ja hänen vaimonsa. Näin ei kuitenkaan tarvitse olla. Jos esimerkiksi halutaan pitää yhteyttä serkkujen ja pikkuserkkujen kesken, niin tällöin kantaperheeksi valitaan yhteiset kolmannen esipolven perheet (4 kpl) tai vain joku näistä. Sukuseurat rakentuvat useimmiten vanhimman tunnetun suvun (sukunimen) kantaisän pohjalle. Näille on ominaista se, että pyritään keräämään yhteen kaikki ne henkilöt, joilla on yhteinen sukunimi (poikalasten jälkipolvet). Toisaalta tyttärien avioliittojen kautta kantaisän jälkipolveen tulee runsaasti muun sukunimen omaavia. Voidaan todeta, että pääosa geneettisestä jälkipolvesta on aina muun sukunimen omaavia. Useimpien karjalaisten sukujen kohdalla, joissa kantaisäksi on valittu 1600-luvulla elänyt perhe, nykypäivän jälkeläisten määrä on yli tuhat henkeä!

”Usein kantaperheeksi määritellään vanhin tiedossa oleva esi-isä ja hänen vaimonsa.”

Miten aloitan?

Itse piirsin paperille kaaviokuvan, johon sijoitin itseni keskelle. Piirsin kuvaan oman jälkipolveni (3 lasta) ja esipolvien henkilöille laatikot, siis vanhempia varten 2 laatikkoa, isovanhempia varten 4 laatikkoa, isoisoivanhempia varten 8 laatikkoa ja heidän vanhempiaan varten 16 laatikkoa. Kirjasin laatikoihin ne tiedot, jotka olivat tiedossani ja täydensin näin syntyneitä kuvia vanhempieni tiedoilla. Näin sain kokoon jo hyvän perustan sukututkimuksen pohjaksi.

Sitten aloin kysellä, olisiko joku tehnyt jo laajempaa selvitystä. No selaisia löytyi usealta taholta. Sain heidän töistään kopiot ja saatoin jatkaa kuvan piirtämistä. Lisäsin kuvaan syntymä-, vihkimis- sekä kuolintiedot.

Nyt omat juureni alkoivat elämään. Näin, mistä isäpolvi (isä, isänisä, jne) oli kotoisin, näin myös mistä äitipolvi (äiti, äidinäiti, jne) oli kotoisin. Näin myös missä kukin esipolveni edustaja oli asunut. Havaitsin, miten isäpolvi oli asunut kaiken aikaa samassa, minullekin rakkaaksi tulleessa kylässä.

Havaitsin, kuin muut esipolveni edustajat olivat myös karjalaisia, mutta he olivat usein eri kylistä, jopa eri pitäjistä.

Miten jatkan?

Varsin pian käy ilmi, että esipolven tietoja löytyy kirjallisessa muodossa useista eri lähteistä. Keskeisin sukututkimuksessa käytetty lähde ovat kirkonkirjat. Karjalaisten osalta 1900-luvun aineisto löytyy vain Mikkelin maakunta-arkistosta. Vanhempi aineisto löytyy useimmista arkistoista. Aineisto on tarjolla mikrofilmeinä tai -kortteina. Arkistoissa on näiden katseluun tarvit-

tavat laitteet sekä auttava henkilöstö. Arkistoihin on kaikilla vapaa pääsy. Henkilökunnan avulla jokainen pystyy löytämään tarvittavat asiakirjat ja ottamaan niistä itse selvää. 1900-luvun teksti on pääosin suomeksi ja erittäin helppolukuista. Myös 1800-luvun aineisto avautuu useimmille. Kieli tosin muuttuu ruotsiksi ja kirjainmerkit vaikeammiksi tulkita, mitä varhaisemmista asiakirjoista on kysymys. Monet 1700-luvun merkinnät saattavat jäädä kokemattomalle arvoitukseksi, mutta henkilöstön tuella näihinkin löytyy vastaukset.

Kirkonkirjojen osalta aineisto loppuu seurakunnasta riippuen 1700-luvun alkupuolella. Tänne asti löytyvät siis meidän useimpien esivanhempien tarkat tapahtumatiedot eli syntymä- ja kastetiedot, avioliittoon kuulutukset ja vihkimiset sekä kuolin- ja hautaamisen ajankohdat.

Ja sisältäväthän kirkonkirjat myös monenlaista tietoa muista seurakunnallisista tapahtumista, kummeista, ripille pääsystä, ehtoollisella käynneistä ja yhteiskunnallisesta asemasta, sillä esim rippikirjoissa on maininta henkilön asemasta ja viittaukset maanomistuksesta. Myös lisämerkinnät rikoksista sekä aviottomista lapsista ovat usein esillä.

Mitä tarvitsen?

Ensi vaiheessa riittää tuo iso paperi, jolle nuo piirroksat esi- ja jälkipolvitiedoista voi tallettaa. Mutta varsin pian tietoa kerääntyy niin paljon, että tarvitaan systemaattista työtä, aineisto tulee taltioida esim. mappiin sopivasti järjestäen. Ja kohta tämäkin osoittautuu hankalaksi ylläpitää. Nykytekniikka tarjoaa oivallisen avun tietokoneiden ja tulostinlaitteiden muodossa. Tarjolla on useita laadukkaita sukututkimusohjelmia, joilla voidaan käsitellä helpohkosti sukutietoja ja jotka tulostavat selkeitä esi- ja jälkipolvitauluja. Näitä ohjelmia löytyy ilmaiseksi internetistä. Jos haluaa hieman sijoittaa harrastukseen, niin laadukkaita kotimaisia ohjelmia voi myös ostaa. Tällöin saa usein myös tuen.

”Ihmistä on pidetty kirjaa monista eri syistä. Verotus on vanha keksintö.”

Sukututkimuksesta järjestetään myös useilla paikkakunnilla kurseja, joissa opitaan sukututkimuksen aakkoset. Jossain vaiheessa kannattaa toki käydä itselleen sopiva kurssi. Sieltä saa ammattilaisten opastamana perusteellista tietoa lähteistä, tutkimusmenetelmistä, eri lähdeaineistoissa olevan tiedon rakenteista ja merkintöjen selityksistä. Tällöin on tukevampi pohja jatkaa harrastusta.

Myös sukututkimuskirjallisuus on varsin kattavaa. Yksi uusimmista on Päivi Happonen julkaisema kirja ‘Sukututkimuksen asiakirjaopas’ (ISBN 951-98196-2-2) Karjala Tietokantasäätiön kustantamana.

Koukussa?

Tänne asti päästessä sukututkimus on ottanut minusta vallan. Olen löytänyt harrastuksen, joka ei koskaan valmistu ja jonka avulla oman taustani ymmärtäminen täsmentyy ja täsmentyy. Havaitsen olevani kotoisin Karjalasta! Viimeistään tällöin huomaan myös, että Karjalan Kannas on ikiajoista alkaen ollut karjalaisten asuttamaa aluetta.

Olen harrastukseni aikana törmännyt tavan takaa uusiin ihmisiin. Olen vaihtanut heidän kanssaan sukututkimustietoja. Olen löytänyt sukulaisia. Oman puolisonikin kohdalla olen löytänyt jo kuusi yhteistä kantaperhettä!

Internet – sukututkijan aarreaitta!

Sukututkijat havaitsivat heti internetin käyttökelpoisuuden. Sieltä löytyy valtava määrä historiatietoja. Pääosa Karjalan kannaksen kirkonkirjatiedoista, ns. historiatiedot eli kastettujen, vihittyjen ja haudattujen luettelot löytyvät Suomen Sukututkimusseuran sivuilta (www.genealogia.fi/hiski/). Tiedot on talletettu Karjalan Tietokantasäätiön toimesta meille kai-

kille käytettäväksi. Internetistä löytyy myös valtava määrä sukututkimuksia, sukuseurojen toimintaa. Sieltä löytyvät myös sukututkimusta harrastavien luettelot ja yhteystiedot. Sieltä löytyvät myös sukututkimuksessa tarvittavat ohjeet. Interneissä on avattuna myös useita sukututkijoiden keskustelupalstoja, jossa kukin voi esittää kysymyksen. Varsin usein vastaus ongelmaan tulee nopeasti.

Yhä kauemmas historiaan!

Edellä oli puhetta siitä, että kirkonkirja-aineistot alkavat pääosin 1700-luvun puolelta. Onko tätä ennen tarjolla mitään aineistoa? Onneksi on ja monenlaista!

Ihmistä on pidetty kirjaa monista eri syistä. Verotus on vanha keksintö. Verotus edellytti virkamiehiä ja verotusta tuli valvoa. Karjalan kannaksen vanhimmat väestöä sisältävät aineistot alkavat 1540-luvulla. Käkisalmen läänistä tosin on olemassa jo 1400-luvun lopulta luetteloja asukkaista ja erityisen kattava kokoelma löytyy vuodelta 1500 ‘Vatjalaisen viidenneksen verokirja’.

Nämä 1500- ja 1600-luvun lähteet ovat pääosin maa- ja henkikirjoja erilaisissa muodoissaan. Lisäksi löytyy sotaveänottoon liittyvää lähdeaineistoa. Varsin mielenkiintoinen ja antoisa asiakirjakokoelma liittyy oikeudenhoitoon. Esimerkkinä tällaisesta ovat Käkisalmen alueen tuomiokirjat 1600-luvulta, jotka tarjoavat kuvauksia mm uudisasukkaille annetuista maataloista Käkisalmen läänissä Stolbovan rauhan jälkeisenä aikana.

Ja sitten takaisin nykypäivään

Kun tutkimuksessa on päästy 1500-luvulle, tarkoittaa se sukututkimuksen osalta noin 15-25 esipolvea. Tällöin on omaan esipolviselvitykseen helposki kirjautunut omaan verenperimään liittyen jo tuhansia henkilöitä., jopa yli 10000! Ja jokainen kantaperhe on siis minulle sukuni lähtökohta. Kuulun siis näihin kaikkiin kantaperheisiin yhtä paljon! Ja kaiken näiden kantaperheiden jälkeläiset ovat minun sukulaisiani. Paljonkohan heitä on kaiken kaikkiaan!

Tähän haluan vastauksen! Miten

se avautuu? No, tietysti seuraamalla kunkin kantaperheen jälkipolvea. Siis-pä palaan asiakirjojen ääreen ja alan seurata kunkin perheen jälkeläisiä sukupolvesta toiseen kohti nykyaikaa. Tässä työssä henkilötietoja tulee tavaton määrä lisää. Päästessäni evakkoajan alkuun 1940-luvulle tietokoneessani on jo yli 100000 henkilötietoa – ja nämä kaikki ovat siis sukulaisiani. On sisaruksia, serkuksia, pikkuserkuja, 4. serkuja, 5. serkuja, 6. serkuja ja niin edelleen.

Viimein pääsen tähän päivään. Otan yhteyttä väestörekisteriin ja haen sieltä viimeiset tiedot.

Ja nyt minulla on koossa sukupuu, josta löytyvät useimmat sukulaiseni läheltä ja kaukaa.

Tietojen täydentäminen

Pitkin matkaa olen tallentanut eri henkilöihin liittyvää elämäntarinaa. Kun nyt edellä totesin sukupuun rakenteen selvinneen tulee uusi haaste. Miten täydennän tuohon rakenteeseen kunkin henkilön kohdalle mahdollisimman paljon tietoa hänen elämästään? Vastauksena on taas siirtyminen lähteiden äärelle. Kahlaan läpi kaiken tarjolla olevan lähdeaineiston ja kirjaan sieltä ylös kaikki yksityiskohtaisetkin tiedot. Näiden tietojen jälkeen mietin, mistä ne kertovat. Mietinnän jälkeen kirjoitan selkiintyneen ajatuseni ylös henkilö henkilöltä. Näin saan jonkinlaisen estimaatin kunkin kohdalta, toisten kohdalla tarkemman, toisten kohdalta tuskin juuri mitään.

Yhteenveto

Nyt tunnen itseni, nyt tunnen läheiseini, nyt ymmärrän itseäni ja läheisiäni.

Edessä on vielä ehkä tuo tärkein, tämän tietoni tarjoaminen toisille erilaisten koosteiden, sukukirjojen ja multimediatuotteiden puitteissa.

Pirkko Hyytiä
www.metsapirtti.net

”Nyt omat juureni alkoivat elämään.”

Sukulaiset saadaan, ystävät valitaan...

Sukututkimus on tänä päivänä saavuttanut suurta suosiota. Se ei enää ole vanhemman väen varassa vaan monet nuoretkin ovat alkanet etsiä juuriaan.

Esivanhempia meillä monellakaan ei enää ole jäljellä kuin muistoissamme ja kaikkia eläviä sukulaisiimme emme tiedä tai tunne. Sukututkimus antaa meille heistä tietoa.

Sukututkimus tarjoaa hauskan ja kiintoisan harrastuksen. Yleissivistys historian alueella kasvaa. Suku on omilla tavoillaan, teoillaan ja totumuksillaan ja jopa sairauksillaan luonut maaperän, johon olemme juurtuneet ja vieneet sukumme perintöä eteenpäin ilman, että olemme sitä tiedostaneetkaan. On syytä tuntea nämä perusasiat voidaksemme suunnitella tulevaisuuttamme ja selviytyä nykypäivän kovista haasteista.

Ryhtyessämme tutkimaan sukuamme, tulee ensiksi kartoittaa omat ja sukumme tallella olevat arkistot ja perinnetiedot. Muistitietoja voivat antaa suvun vanhimmat jäsenet. Vanhat esineet, valokuvat ja asiakirjat ovat arvokkaita dokumentteja. Muistitietojen keräämisessä voi olla useita eri hankintatapoja. Esivanhemmistamme ja heidän lapsistaan saamme tietoja kirkonasiakirjoista, joita ovat rippikirjat, syntyneiden, vihittyjen ja kuolleiden sekä muuttaneiden luettelot. Henki-, maa- ja tuomiokirjat voivat antaa arvokasta tietoa. Kirkon asiakirjoja voi käydä tutkimassa Valtion- tai maakunta-arkistoissa.

Sodassa luovutettujen alueiden arkistot sijaitsevat Mikkelin maakunta-arkistossa. Sieltä tietoja voi käydä itse tutkimassa varaamalla siihen ajan tai tilaamalla niitä kirjallisesti. Kirjalliset selvitykset ovat kalliita. Seurakunnilta voi tilata virkatodistuksia. Vastauksen saaminen saattaa viedä paljon aikaa. Intimiteettisuoja lain takia arkistot eivät luovuta sataa vuotta nuorempia tietoja. Kirkonkirjat alkavat yleensä vasta 1700-luvun puolivälistä. Sukulaisille

voi lähettää etukäteen suunniteltuja kyselykaavakkeita. Kannattaa hyödyntää jo valmiina olevat tutkimukset ja matrikelit. Paikallishistoriasta saattaa saada hyvinkin tarvittavaa tietoa. Kansalais- ja työväen opistot järjestävät sukututkimuskursseja. Kannatta hakeutua niille, sillä sieltä saa erittäin hyödyllistä tietoa. Jos ei itse halua tai ole mahdollisuutta ryhtyä tutkimaan sukaan, voi tiedustella ulkopuolista tutkija-apua. On hyvä etukäteen selvittää tulevat kustannukset, ettei tule pettymyksiä. Tutkimus, joko itse tai ulkopuolisten avustuksella, voi muodostua suhteetoman kalliiksi.

Päällekkäisiä tutkimuksia tulisi välttää. Nykyisin on saatavana tietokoneelle hyviä sukututkimusohjelmia, jotka helpottavat kerätyn aineiston käsittelyä ja tulostusta. Netissä Suomen Sukututkimusseuralta löytyy HisKi-hakemisto, johon pääsee kirjoittamalla hakuun www.genealogia.org

Sekään ei ole vielä täydellinen ja virheitäkin löytyy runsaasti. Mormonien ohjelmistoon pääset kirjoittamalla hakuun: www.familysearch.org. Tästä hakemistosta löydät myös suomalaisia tietoja. Sielläkin tiedot ovat puutteellisia. Sakkolan, Metsäpirtin, Vuokselan, Raudun ja Pyhäjärven sukututkijoita löydän kyseisten paikkakuntien inter-

”Suku on omilla tavoillaan, teoillaan ja totumuksillaan ja jopa sairauksillaan luonut maaperän, johon olemme juurtuneet.”

net-sivuilta.

Allekirjoittanut on tutkinut laajasti myös Valkjärven sukuja. Mikset käytäisi kokeneiden tutkijoiden apua? Kannattaa ajatella sukuseuran perustamista ja kerätä yhteen suvun jäseniä. Sukututkimus ja sukuseuratoiminta liittyvät lujasti toisiinsa. Tietokoneella tehty sukututkimus antaa mahdollisuuden sukulaisuuden selvittämiseen. Kuriositeettina mainittakoon, että koska presidentti Martti Ahtisaaren äiti oli syntynyt Sakkolassa ja Sakkolan suvut ovat avioliitojen kautta lujasti ristissä, niin Martti on meille useimmille sukua tavalla tai toisella niin kuin me kaikki muutkin olemme sukua keskenämme. Näin ollen ei pitäisikään puhua mistään erillisestä suvusta vaan yhdestä suuressa Sakkola-suvusta.

Pentti Warvas
Vuoksela-juhlasa vuonna 2004.

Omaehtaisia kokemuksia ja selvityksiä

Olen omaksi harrastukseksi tehnyt sukuselvityksen ensiksi omasta suvustani ja laajentanut tutkimuksen käsittämään kymmeniä Sakkolan ja siitä omiksi pitäjikseen 1900-luvun alussa erotettujen Metsäpirtin ja Vuokselan suvuista. Myöhemmin on tullut mukaan myös osin Valkjärvi ja Räisälä.

Tiedot olen kerännyt pääasiassa Sakkolan ja sen kappeliseurakunnan Metsäpirtin sekä Valkjärven kirkonasiakirjoista. Kirkonasiakirjat alkavat Sakkolan osalta osin vuodesta 1735 ja osin vuodesta 1748 ja päättyvät 1800- ja 1900-luvun vaihteeseen. Valkjärven osalta tiedot alkavat vuodesta 1761 ja päättyvät samoin kuin Sakkolankin osalta. Myöhemmät tiedot olen saanut kyselemällä tai keräämällä muista eri lähteistä. Sukuselvitykset olen tehnyt niin miehen kuin naisenkin puolelta.

Nykytekniikan ansiosta voidaan jopa sukulaisuus selvittää. Tietoja löytyy yli 44000 henkilöstä. Suvuista mainittakoon mm. Ahtiaiset, Eevat, Haakanat, Haikoset, Haloset, Hatakat, Heikkoset, Hinkkas, Hyväriset, Hyryset, Hämmäläiset, Jantuset, Jääskeläiset, Karoset, Karvaset, Kekit, Kemiläiset, Kiisket, Kiurut, Koiraset, Korkat, Kuismat, Kupariset, Kurikat, Käpit, Lambergit, Lamput, Laulajaiset, Leppäset, Liskit, Loposet, Lunkkariset, Luukot, Loposet, Naskalit, Paasot, Paksut, Peltoset, Pitkäset, Pulkit, Pärssiset, Raaskat, Revot, Romut, Ruunat (Ruohotie, Tarmila), Ruottuset, Ryypöt, Sudet, Tenkaset, Tiinukset, Tuki, Warvaset (Varvas), Virkit, Vullit. Myös muita sukuja löytyy.

Edellä mainittujen tietojen keruu on kestänyt yli 10 vuotta lähes kokopäivätoimisesti tehtynä.

Jos löysit tutun nimen luettelosta tai tunnet kiinnostusta asiaa kohtaan, ota yhteys. Pentti Warvas, puh. (019) 33 4606, sähköposti: pentti.warvas@dnainternet.net

Sukulaiset saadaan mutta ystävät voidaan onneksi itse valita!

Pentti Warvas
karjalaisten sukujen tutkija
Vuoksela Seuran varapuheenjohtaja

Mistä löytäisin juuret?

”Serkkupoikia ja sokeriserkkuja on löytynyt melkoinen määrä niin Metsäpirtistä, Raudusta kuin Sakkolasta.”

Päältä nelikymppisenä iski tarve selvittää kuka minä olen ja mistä kotoisin. Kun eläviä tietolähteitä ei enää ollut, piti turvautua kirjallisiin lähteisiin. Arkistoissa tutkiminen kuulostaa tieteeltä, jota tavallisella talonpoikaisjärjellä ei usko ymmärtävänsä. Siispä sukututkimuskurssille.

Kun selvisi mistä tietoa saa, niin eräitä iltoja ja päiviäkin tuli vietettyä Valtionarkistossa ”mustia kirjoja” selaamassa ja mikrofilmikeloja pyörittämässä. Alku oli haparoivaa mutta suuren innostuksen sävyttämää. Kaikki tiedossa olleisiin sukunimiin liittyvä kelpasi, kun johtolangat omini tietoihin olivat vähäisiä.

Selvisi, että matka 1900-luvun tietojen äärelle, lakkautettujen seurakuntien arkistoon Mikkelin, oli välttämätön, koska 1800-luvulla syntyneiden isovanhempien syntymäaikoja ei ollut tiedossa. Mikrofilmikeloilta löytyi Peltosen Mattea Metsäpirtistä niin monta, että oikean isoisän valinta ilman tarkempia tietoja oli mahdotonta.

Parikymmentä vuotta sitten oli melkoisen syhädyttävä hetki, kun pienessä arkistohuoneessa sain eteeni aidot kannaksella käytössä olleet kirkonkirjat, joihin oli kirjattu vanhempieni ja oma syntymäni. Siitä oli helppoa lähteä taaksepäin esi-isiä ja -äitejä kirjaamaan.

Kovin ovat olleet kunnollisia kansalaisia ainakin kirjojen mukaan. Mitä joku joskus tainnut olla humalassa kirkonmäellä ja joku lähtenyt Venäjälle ja sinne myös jäänyt. Eräs on joutunut selittelemään yksityisiä rajanylityksiään Viipuria myöten, kuitenkin ilman kummempia seuraamuksia.

Tunnelma vanhassa arkistohuoneessa oli suorastaan harras ellei juhlinen. Virkailijat harppoivat edestakaisin ahtaiden hyllyjen välissä etsien tietoja tilattuihin virkatodistuksiin ja perukirjoihin.

Me muutama tutkija koetimme pysytellä pois tieltä. Niissä alkuperäisissä, upeasti mustekynällä kirjoitetuissa kirjoissa on aivan oma henki. Nyt samoja tietoja saa tutkittavakseen mikrokortteilta.

Sukututkimus on johtanut minut laajemminkin karjalaisuuden äärelle, matkoille ja tapahtumiin. Se kirjoihin kirjattu suku on ”herännyt henkiin”. Ihan kuin olisi enemmän olemassa, kun on serkkupoikia ja sokeriserkkuja löytynyt melkoinen määrä niin Metsäpirtistä, Raudusta kuin Sakkolasta. Ja harrastuksenahan sukututkimus on ehtymätön juttu. En vielä tiedä edes ketkä kaikki ovat pikkuserkkujani, kolmansista ja neljänsistä serkuista puhumattakaan.

Ilmi Pesonen

Sukututkimuksen tekeminen avasi aivan uuden maailman

Minulla oli hyvät lähtökohdat sukututkimuksen aloittamiselle. Isän puolelta pikkuserkkuni, Leena Patja, laati sukuselvityksen Patjan suvusta opiskellessaan historiaa Turun yliopistossa.

Samassa tiedekunnassa opiskeli serkkuni Reino Pekkane. Sain hänen laatiman Pekkane suvun eli äitini suvun sukuselvityksen. Olen heille molemmille kiitollinen. Sain melkein valmiit heidän tekemänsä nimilistat käytettäväkseni. Niiden täydentäminen ei ollut enää mahdoton tehtävä.

Aikaa puuttuvien tietojen etsiminen vei. Tämä etsiminen avasi minulle henkilökohtaisesti aivan uuden maailman. Minulle ei enää riittänyt pelkät syntymä- ja kuolinpäivät. Halusin enemmän tietoa itse ihmisistä, heidän kohtaloistaan ja asioista – syistä, jotka olivat vaikuttaneet heidän elämäänsä.

Päätin keskittyä isoisäni ja lähinnä isäni menneisyyden kartoittamiseen. Mihin se johti ja mitä se minulle henkilökohtaisesti merkitsi, siitä kerron nyt.

Isoisäni Antti Patja lähti 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä Amerikkaan niinkuin sadattuhannet muutkin suomalaiset paremman elämän toivossa. Hänellä oli tarkoituksena tienata rahaa sen verran, että pystyisi perustamaan perheen ja hankkimaan maatilan lapsuuden seuduiltaan Suomesta ja ennen kaikkea Sakkolasta. Tässä hän onnistuikin ja kaikki tämä toteutui 1910-luvun alussa.

Hän löysi vaimon ja heille syntyi kolme poikaa, ja he elivät ja viljelivät maata Sakkolan Haparaisissa. Isoisäni ei kuitenkaan saanut elää ja nauttia tästä kaikesta kovin kauan, hän kuoli aivan 1920-luvun alussa.

Isoäitini Helena Patja avioitui parin vuoden kuluttua uudelleen, mutta ei kestänyt kuin vuoden, kun hän kuoli 1923. Isäni Eero Patja oli silloin 9-vuo-

tias. Tästä alkaa hänen tarinansa.

Hän jäi kahden nuoremman veljensä, 7-vuotiaan Laurin ja 4-vuotiaan Olavin, kanssa täysin orvoiksi.

Onneksi isoisäni Antin veli, Ville Patja, valittiin orpojen veljesten holhoajaksi. Hän oli lapsirakas ja suuren sydämen omaava karismaattinen Sakkolan Lapinlahden maanviljelijä.

Siitä, että isäni veljineen selvisi lapsuudestaan ja nuoruudestaan niinkin vähin vaurioin, on kiittäminen Ville-setä. Minäkin ehdin tavata hänet monta kertaa lapsuudessani.

Monien vaiheiden kautta Aaprola-niminen tila Sakkolan Haparaisissa siirtyi 1930-luvun alkuvuosina isäni ja hänen veljensä viljeltäväksi Villesedän valvovan silmän alla.

Aikanaan isä löysi äitini Lempin Sakkolan Lapinlahdesta, missä hän työskenteli Kalloksen Juhon kotiapulaisena. Juho (Seppälän Jussi) oli isäni eno. Äitini on kotoisin Raudusta.

Elettiin onnellisena, ajateltiin tulevaisuutta, aloitettiin uuden talon ja navetan suunnittelu ja rakentaminen. Kun tuo kaikki olisi saatu valmiiksi, olisi Aaprola-tila myyty Laurille ja Olaville ja sen jälkeen Lempi ja Eero olisivat lähteneet Amerikkaan.

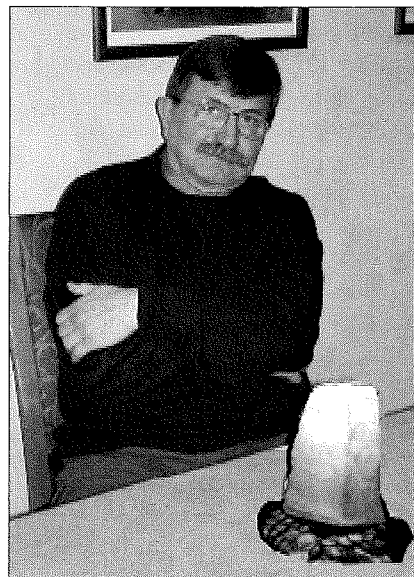
Tuo unelma sai tylyn lopun tamikuun 12. päivänä 1940 Sakkolan Lapinlahdella, kun isäni menehtyi partioiretellä lapsuuden kotinsa pihamaalle, Ville Patjan talon pihalle.

Sota-arkistosta saamani ErP6:n sotapäiväkirjan mukaan partio ”lähti muonan hakuun”, tarkoittaen tiedustelutehtävää Suvannon eteläpuolelle.

Olen tässä kertonut erittäin lyhyesti tarinan isoisästäni Antista ja isästäni Eerosta. Miksi?

Ilman mielenkiintoista ja antoisaa perehtymistä suvun historiaan ja sukututkimukseen ei minulla olisi näitä tietoja nyt. On suorastaan häkellyttävää

”Halusin enemmän tietoa itse ihmisistä, heidän kohtaloistaan.”

Sukututkimus on avannut Eero Pilviniemelle uuden maailman. Hän on myös suunnitellut Keljan taistelujen muistomerkin ja tehnyt siitä pienoismalliluonnoksen.

mitä kaikkea tietoa saa selville lähes sadan vuoden takaa. Minusta on tärkeää siirtää tätä tietoa omasta suvusta ja lähimenneisyydestä tuleville polville ja ennen kaikkea omille lapsilleen ja lastenlapsilleen. Tähän olen pyrkinyt ja tätä olen myös tehnyt ja tätä tulen edelleen jatkamaan.

Tämän ymmärsin seisoessani isäni kaatumispaikalla kesäkuussa 2004.

Eero Pilviniemi

Kirjoittaja on Lempi ja Eero Patjan poika Sakkolasta

Vaskelan sukuseura pystytti muistomerkin runonlaulajilleen ja tietäjilleen

Vaskelan kylä vanhan Suvantojärven törmällä oli Waski suvun jälkeläisten yksimielinen, ortodoksikylä, jossa vuonna 1939 asui 300 ihmistä. Sukuseura vietti elokuussa 20-vuotisjuhlaa paljastamalla suvun runonlaulajien ja tietäjien kunniaksi muistomerkin ortodoksisella hautausmaalla Helsingissä.

Kahteen mustaan marmoripaateen heijastuvat patsasta katselevien kuvajaiset. Paasia yhdistävän, Suvannon vettä kuvaavan osan läpi näkyvät patsaan toiselle puolelle talletettua nimiluetteloa katsovat. Kirkas loppukesän aurinko antaa patsaalle vahvasti moniulotteisen hahmon. Kaunis yksityiskohta on jalustan muoto.

Patsasta katseleva Marja löytää yllätyksekseen nimiluettelosta mummons nimen. Mieli herkiytyy ja silmät vettyvät. Kappelissa suoritettu liturgia on virittänyt ihmisten mielet lämpöisiksi. Vaskelan inkerit kotiperheineen ovat onnellisia patsaastaan.

Metropoliitta Ambrosius toteaa puheessaan, ”ettei muistomerkki saisi olla vain nostalgiaa, paluuta ”kadotettuun paratiisiin”. Muistomerkki on meidän yhteinen näkyvä kiitoksemme esi-isien ja -äitien työstä ja heidän kollektiivisesta kulttuuritraditiostaan, sekä henkisestä että hengellisestä. Monella laulajalla ja tietäjällä oli sisäistä viisautta, joka vetää vertoja, ja voi ylittääkin, oman aikamme ymmärryksen. Uusi muistomerkki viestii meille tuon sisäisen viisauden merkitystä, joka aikakaudesta toiseen kantaa meitä eteenpäin.”

Patsas voimat yhdistäen

Sukuseura käynnisti patsashankkeen

joulukuussa 2002. Seuraavaksi suvun piirissä julistettiin suunnittelukilpailu. Kuvanveistäjä Heikki Häiväoja kutsuttiin arvosteluraatiin. Taiteilija Liisa Riukulan (os. Koskivaara) ehdotus ”Suvanto” voitti.

Muistomerkin kustannusarvioiksi kertyi 20.000 e. Tästä summasta 6.000 e saatiin rahastoilta ja säätiöiltä lahjoituksena ja loput 14.000 e lahjoituksina suvun piiristä sekä neljän Vaskelaan liittyvän kirjan myynnistä.

Patsashankkeen käynnistäjä ja myös toteuttaja Mauno Vaski, ent. Koskinen, myhäilee tyytyväisenä. Työ on tehty ja tuloksesta voi täydellä syyllä olla ylpeä.

”Sukukirjamme ovat sillankaari menneisyydestä nykyisyyteen. Vaskelan kalevalaisten runonlaulajien ja tietäjien muistomerkki on sillan uusiin tukipilari”, hän toteaa juhlapuheessaan.

Waski – Vaski

Mauno Koskisesta tuli Mauno Vaski 3.10.2002 Helsingin maistraatin päätöksellä. Nimen vanhaa Waski muotoa viranomainen ei hyväksynyt. Toistaiseksi hän on ainoa vanhaan nimeen palannut.

Mutta miksi vanhaa nimeä ei enää ollut Metsäpirtissä käytössä? Vatjan viidenneksen verokirjan vanhassa, vuotta 1480 aiemmalta ajalta olevassa kirjoituksessa mainitaan myöhemmän Vaskelan kylän seuduilla eläneen kolme Waski-nimistä kauppiasta ja viisi kalastajaa. Ruotsalaisten toimet tekivät ortodoksien olot tukaliksi ja myös Wasket joutuivat pakoilemaan 1710-luvulle saakka.

Vielä vuonna 1780 asiakirjoista löytyy Waski nimi. Sit-

ten virkamiehet korvasivat sen kreikkalaisperäisillä patronymeilla eli isän etunimeen perustuvilla nimillä. Tämä on tehnyt keskinäisen sukulaisuuden tunnistamisen vaikeaksi myös kansanrunouden tutkijoille.

Mauno Vaskan isoisä otti 1905 patronymien tilalle sukunimen Koskinen.

Ilmi Pesonen

Kuparisten sukuseura kokoontui Lopella

Karjalan Kannakselta kotoisin oleva Kuparisten suku vietti-sukujuhliaan 11.9.2005 Lopella. Juhlaan osallistui noin 160 henkeä.

Sukunimenä Kuparinen tunnetaan 1500-luvun alkupuolelta saakka. Suku on asunut Vuoksen varsilla Laatokan ja Saimaan välisellä alueella, jossa itä ja länsi ovat taistelleet alueen omistamisesta. Kuluneita vuosisatoja ovat Karjalan Kannaksella leimanneet uskontojen väliset törmäykset ja väestön jäämisen taisteluiden jalkoihin.

Kuparisten sukuseura on perustettu vuonna 1999 ja Loppi oli tämän vuoden juhlapaikkana hyvin luonteva, sillä Lopella on asunut ja asuu edelleen paljon Kuparisia, jotka ovat kotoisin pääosin Antreasta ja sieltä nimenomaan nimensä mukaisesti Kuparsaaresta. Myös Sakkolassa asui hyvin paljon Kuparisia ja asutusta oli Uusikirkolla, Muolaassa, Raudussa, Viipurissa ja Viipurin maalaiskunnassa sekä Vuoksella.

Sukujuhla alkoi jumalanpalveluksella Lopen kirkossa, jossa saarnasi rovasti Jukka Kuparinen. Jumalanpalveluksessa lähetettiin myös kukkapartio sankarivainajien muistomerkille ja Karjalaan jääneiden muistomerkille.

Tapahtumat jatkuivat vuosikokouksella, jossa normaalin kokousrutiinin lisäksi valittiin seuraavalle kolmi-vuotiskaudelle uusi hallitus ja muut toimihenkilöt.

Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin yhteyspäällikkö Ossi Kuparinen Toijalas-ta, joka on syntynyt Lopen Sajaniemessä vuonna 1954 antrealaissyntyiseen siirtolaisperheeseen. Varapuheenjohtaja jatkaa kommodori evp. Teuvo Kuparinen Espoosta (Sakkola) ja sihteerinä toimii edelleen konttoripäällikkö Anja Keinänen Espoosta (Sakkola). Muina hallituksen jäseninä toimivat Liisa Kajander Janakkalasta (Vuoksenranta), Reijo Kuparinen Lopelta (Antrea) Eija Kuparinen Punkalaidun (Sakkola) ja Pirjo Sihvo Kaarinasta (Sakkola). Hallituksen kokouksiin osallistuu myös rahastonhoitajana toimiva Leena Autio Espoosta (Sakkola).

Vuosikokouksen yhteydessä nimitet-

Sukuseuran uusi puheenjohtaja Ossi Kuparinen (oik) seurassaan vapapuheenjohtajana jatkava Teuvo Kuparinen ja sihteerinä edelleen toimiva Anja Keinänen.

Kuparisten sukuseuran eroava puheenjohtaja Olavi Kuparinen ja hallituksen jäsen laskivat kukkalaitteet Lopen sankarihaudoille ja Karjalaan jääneiden muistomerkille.

tiin pitkän ja ansiokkaan työn etenk in sukututkimuksen parissa tehnyt Toivo Kuparinen sukuseuran kunniajäseneksi.

Vuosikokouksen jälkeen nautitun

maittavan ja runsaan lounaan jälkeen päästiinkin viettämään varsinaista sukujuhlaa, jonka aloitti väistyvä puheenjohtaja Olavi Kuparinen Vesilah-

Koiraset komeasti koolla

Karjalan kannaksella, Sakkolan pitäjässä Kiviniemen kylässä 1600-luvulta toiseen maailmansotaan asti asuneen Koirasen suvun jälkeläiset kokoontuivat nyt jo kahdeksanteen sukukokoukseen Halikossa, Wiurilan kartanoravintolassa 19.6.2005. Osanottajia viihtyisään tapaamiseen oli tullut joka puolelta Suomea. Seuraava kokous on Lempäälässä 2006. Kuvan lähetti Marja Laiho Halikosta.

delta (Sakkola) kiinnittäen juhla- väen huomiota ihmiselämän perimmäisiin kysymyksiin.

Karjalaisten laulun jälkeen nautittiin loppilaisen tanssiryhmä Kuukernupin ihastuttavista esityksistä ja Ella Toivosen runonlausunnasta.

Ennen kahvitaukoa kuultiin myös Teuvo Kuparisen erinomainen esitys suvun vaiheista.

Kohvin jälkeen kuultiin Lopen Mieslaulajien esityksiä ja trubaduuri Timo Mäenpään koskettavia viisuja Vuoksen rannalta. Mäenpäästä säesti viululla Touko Kekki.

Juhlassa sai ensiesittelynsä myös Kuparsaaren Kupariset -teos, jota esitteli historioitsija Rauli Tammela.

Ennen lopussa laulettua Hämläisten laulua käytti puheenvuoron Kuparisen sukuseuran uusi puheenjohtaja Ossi Kuparinen, joka käsitteli laajassa

”Yhdessä kokemisen ja ymmärtämisen iloa, jolle on yhä enemmän kysyntää.”

puheessaan niitä haasteita, joita sukuseuroilla on karjalaisen identiteetin ylläpitämisessä ja vaalimisessa nyt ja tulevaisuudessa.

”Tällä tärkeällä identiteetin ylläpitämisellä tuotamme juuri sitä sosiaalista pääomaa, yhdessä kokemisen ja ymmärtämisen iloa, jolle tässä kovien arvojen nykymaailmassa on yhä enemmän tarvetta ja kysyntää”, tähdensi Kuparinen.

Puheensa lopussa Kuparinen kutsui kaikki seuraavaan vuonna 2008 pidettävään sukujuhlaan.

Teuvo Kuparinen

SAKKOLA-SEURAN PIKKUJOULU

joululauluineen ja arpajaisineen
lauantaina 3.12.2005 klo 13.00
Ravintola NYIRIKISSÄ
osoite: Pohjolankatu 2
Jouluisen noutopöydän hinta on 23 euroa.

Myös metsäpirttiläiset ovat tervetulleita.

Sitovat ilmoittautumiset 25.11.2005 mennessä
Risto Rantakari puh. 09-710 846 tai GSM 040-514 73 60
sähköposti: risto.rantakari@elisanet.fi

TERVETULOA!

Loposenmäki, kotkansiipiä ja pähkinäpensaita

”Jo Karjalan kunnailla lehtii puu, jo Karjalan koivikot tuu hettuu...”

Nuo Valter Juvan vuonna 1901 kirjoittaman *Karjalan kunnailla*-runon alkusanat kuvaavat karjalaisen luonnon heräämistä alkukesän hetkessä. Runon tunnelman pääsimme itse kokemaan tänä kesänä tehdessämme retken Sakolaan Loposenmäelle kesäkuun ensimmäisenä viikonloppuna.

Tuskin runoilija Juva tuolloin viime vuosisadan alussa kirjoittaessaan osasi ennustaa, että runon kuvaama pohjaton kaiho kotiseutua, Karjalaa, kohtaan tulisi muutama vuosikymmen eteenpäin ajassa mentäessä totiseksi todeksi karjalaisille. Kaipa se ”kaiho” tai uteliaisuus, mielenkiinto omiin juuriin ja oman suvun asumispaikkoihin oli motivaation lähteenä meidänkin viisihenkiselle pirkkanmaalaistuneelle kannakselaisen sukutaustan omaavalle ryhmällemme, kun päätimme kevään korvalla, että kesällä lähdettäisiin tutustumaan Loposenmäkeen. Ryhmämme koostui Loposenmäen Loposten ja Naskalien jälkeläisistä. Ajankohdaltaan meille sopivaksi muotoutui Hovinkyläseuran järjestämä retki, jonne siis sovitimme itsemme.

Matkaan lähdimme perjantaiaamuna Tampereen linja-autoasemalta aamukuudelta aurinkoisessa kesäsäässä. Kaksi bussia täynnä sakkolalaisia, sakkolalaisten jälkeläisiä ja heidän perheenjäseniään. Iloisesta puheenso- rinasta päätellen aikainen herätys ja väsymys eivät haitanneet ketään, ja kaikki olivat innolla matkassa mukana. Joku onkin joskus heittänyt ajatuksena, että Euroopassa on kaksi ihmisryhmää, joilla olisi vilkkaiden puheneuden perusteella sama alkuperä. Nimittäin karjalaiset ja hiukan etelämpänä asuvat italialaiset. No, ”mielikuvagenetiikkaa” voi harrastaa kukin omaksi ilokseen, mutta hauska oli puolikarjalaisena nuoremman sukupolven edustajana

seurata ja kuunnella sivusta paikka paikoin vilkastakin Kannaksen murteella hoastamista.

Puolenpäivän ja joustavien rajamuodollisuuksien jälkeen olimme Venäjän puolella ja matkalla kohti Viipuria. Viipurin jälkeen luonto muuttui niiksi hongikoiksi, männikkökankaiksi, jotka ovat läntiselle Kannakselle ilmeisen tyypillisiä. Pysähdyimme Äyräpäässä, jossa kävimme katsastamassa talvisodan kuuluisan taistelupaikan, kirkonmäen. Luonto on jo kuudessakymmenessä vuodessa ehtinyt peittää sodan arpia, mutta sotahistoriaa tuntevien kertomusten perusteella pystyin kokonaisuuksia jotenkuten hahmottamaan. Kirkonmäki itsessään oli kirjallisuuden ja *Talvisota*-filmin muodostamaan kuvaan verrattuna mielestäni vain kovin pieni kumpare ja matka mäen alta sen korkeimmalle kohdalle suhteellisen lyhyt. Mutta kaiketi taisteluiden aikana, kun vastassa oli kiivas vihollisen tulitus, ja viereltä saattoi kaatua taistelupari, hyvä kaveri, ystävä tai jopa lähisukulainen, lyhytkin matka tuntui pitkältä ja tavoite toivottoman saavuttamattomalta.

Äyräpäästä jatkoimme Kiviniemeen, josta on muodostunut alueen keskustajama. Hovinkylän kautta saavuimme perjantai-iltana majoituspaikkaamme Raasuliin, missä Koskijärven ympäristöä hallitsi kannakselaisen luonnon toinen leimallinen maisema, lehtomaiset lehtimetsät. Järven hotellin puoleinen ranta oli männikkökangasta. Ei ole ihmeäkään, että pietarilaiset ovat valinneet sen erääksi lomapaikakseen, ja vain runsaan kuudenkymmenen kilometrin päästä Pietarista. Oman mausteensa majoituspaikkaamme antoi se tieto, että vanha rajalinja oli sijainnut myös käsin kosketeltavan lähellä hotellin takana virtaavassa joessa.

Lauantaiaamuna edessä oli oman pienryhmämme matkatavoitteen kannalta tärkein päivä. Retki Loposenmä-

elle. Alun perin retki piti tehdä paikallisilla ”takseilla”, mutta muuttuneiden järjestelyiden vuoksi päädyimme loppujen lopuksi linja-autokyydillä Lapinlahteen. Sieltä reput selässä patikoimme Loposenmäelle ja edelleen iltapäivän kuluessa Hovinkylään. Tiestö osoittautuikin niin huonoksi ja pehmeäksi - oliko syynä sateinen kevät - että autoilla pääsy ainakaan kovin lähelle tavoitettamme ei olisi onnistunut. Aurinkoinen, lähes helteinen päivä oli kuin juuri tehty kuusituntiselle seikkailullemme Lapinlahden ja Hovinkylän välisessä maastossa. Meistä ainoastaan isäni oli käynyt ennen luovutetulla ”kotipaikalla” vuonna 1998. Siinä mielessä olimme onnekkaita, että mitään eksymisen vaaraa ei ollut. Varsinkin, kun isäni oli vuonna -44 jo 16-vuotias, ja myös mukana oli setäni, joka silloin vuonna -44 oli 8-vuotias; he muistivat paikkoja ja maamerkkejä erinomaisen kiitettävästi. Lisäksi oivallisiksi suunnistuskartoiksi osoittautuivat ”Kylästä kylään” -kirjan yksinkertaisen selkeät karttapiirroksat.

Entisen kolhoosin navetalta lähdimme etsimään Lapinlahdesta Ojaniemeen viennyt tieuraa. Sankan hyttysjoukon saattelemana sen löysimmekin. Ilosen talon kohta lähempänä Suvannon rantaa irrallaan muusta mäkikunnasta sekä Jokinen, Junula ja Ryönölä tulivat paikannettua. Pian jo kiipesimmekin korkeuskäyrillä ylöspäin kohti Loposen talon paikkaa. Ensin vastassa olivat isäni lapsuuden ”suur” ja pien’ kivi”, kirsikkapuut, pähkinäpensaat ja muutamia vanhoja omenapuiden runkoja. Kukkui siellä se Karjalan käkikin, ja vieläpä useaan otteeseen. Edessämme oli tyhjä aukio. Loposen rakennukset olivat sijainneet kuta-kuinkin mäen korkeimmalla kohdalla, ja paikalta oli varmaan ollut aikoinaan huikaisevat näkymät Suvannolle ja sen vastarannalle. Vuosikymmenien aikana kasvaneet rehevät pajupuskat paikka paikoin estivät nyt näkyvyyttä

Suvannon suuntaan. Ehtivätköhän isovanhempani töittensä ohessa kovin paljoa tuota maisemaa ihailla, vai onko maisemien ihailu vasta nykyajan puuhastelua, jolla yritetään osaltaan täyttää jatkuvasti lisääntyntä vapaa-aikaa? Määritimme Loposen asuinrivin ja muiden rakennusten sijainnit jäljellä olleiden navetan kivijalan, kiviainan patkän ja puuston perusteella. Myös perunakuoppa ja jääkellarin kuoppa olivat vielä löydettävissä. Rautakanki, joka oli jätetty vuonna 1944 kuopan reunalle, oli kadonnut. Kukahan sen oli ottanut!? Nyt minulla oli mahdollista kokea ja nähdä konkreettisesti ne paikat, josta olin paljon kuullut isäni ja sukulaisten puheissa. Nähdä mm. kohta, missä talon lähelle oli sota-aikana neuvostokoneesta pudonnut lentopommi; kellari, jossa oli pelätty desantin majailleen, jne. Mahtoi tuohon aikaan lapsilla olla jännitystä elämässä ihan ilman tietokonepelejäkin.

Loposenmäeltä laskeuduimme alemmaksi seuraavalle tasanteelle kohti Naskalien talojen paikkoja, joissa teimme niin ikään rakennusten sijaintimääritykset, haimme Oritarhan kiveä ja Myllymäen kukkulaa. Suvannon rantaan kuljimme puskituneiden alapeltojen ja avonaisempien lietteiden peltöjen läpi. Alhaalta Suvannon rannasta ylös Loposenmäelle katsottaessa mäen jyrkkyys oli vaikuttava muuallakin kuin Pärnän

palteen kohdalla. Mietimme, quinkahan onnistuisi nykyaikaisilla koneilla noin-kin jyrkkien peltöjen viljely.

Hiekkarantainen Suvanto oli tyyni ja hitaasti virtaava vesi kirkasta. ”Loposen rantaan” oli joku, ilmeisesti paikallinen asukas, rahdannut penkit ja pöydän. Näinhän ne taukopaikat meillä Suomessakin valikoituvat johonkin luonnonkauniiseen paikkaan. Luonnonkauneutta häiritsi kylläkin se, että lähellä noin puolentoista metrin etäisyydellä pöydästä oli pulloja ja muita roskia sisältävä avokuoppa. Senhän saattoi rajata pois kameran kuvasta, mutta ei mielestä. Karjalankannas tuntuisi olevan yhä kasvavassa määrin se alue, johon pietarilaiset tulevat suuntaamaan lomillensa ja rauhoittumaan luontoon. Suomen väkiluvun verran pietarilaisia on sellainen luontoa kuluttava potentiaali, että vaikka heistä vain murto-osa-kin tulisi viettämään vapaa-aikaansa Kannaksella, niin se väijäämättömästi kuluttaisi Kannaksen herkkää luontoa, elleivät paikalliset viranomaiset laatine samansuuntaisia sääntöjä kuin esimerkiksi Suomessa noudatetaan retkeily- ja virkistysalueilla. Hallitsemattomalla toiminnalla Kannaksen lehtometsät ja männikkökankaat joutuvat kohtuuttoman rasituksen paineeseen.

Näine ja muine ajatuksinemme lähdimme kiipeämään Suvannon rannasta

”Määritimme Loposen asuinrivin ja muiden rakennusten sijainnit jäljellä olleiden navetan kivijalan, kiviainan patkän ja puuston perusteella. Myös perunakuoppa ja jääkellarin kuoppa olivat vielä löydettävissä.”

takaisin ylös Loposenmäelle. Mäeltä lietteille laskevan rohotin reunassa kasvoi iso alue kotkansiipiä, noita saniaisen sukuisia viuhkamaisia kasveja, joita harvoin näkee Suomen puolella metsissä vapaana kasvavassa – ainakaan niin laajalla alueella. Kuparisen pihan kautta kävelimme vielä Loposen pihamaalle. Otimme suunnan länteen entisen saunan nurkalta. Jätimme Suvannon maisemat taaksemme, ja lähdimme kohti Hovinkylää ohi Ukkosen. Merkilläpentävää oli, että samalta saunan nurkalta kulkenutta samaa tieuraa 61 vuotta sitten kesäkuun alkupäivinä loposenmäiset suuntasivat evakkoon kohti tuntematonta tulevaisuutta muistoihinsa painettuina viimeisenä tuo sama näkymä kotimäeltä Suvantoon.

Ryhmämme mielestä tämä sukujemme kotipaikkojen näkeminen muodostui vahvaksi henkiseksi kokemukseksi, josta riittää keskustelua ja analysoitavaa pitkälle tulevaisuuteen. Allekirjoittaneena otan etuoikeuden kiteyttää loppuksi omani ja sukulaistryhmäni tunnot tuosta kotiseuturetkestä Valter Juvan runon sanoilla.

”...Minä seisoin vaaroilla paljain päin, missä Karjalan kauniin eessään näin.”

Jyrki Loponen

Kokouksen osanottajat yhteiskuvassa.

Sukuseura Jäsken väki yhdessä

Jäsken vuosikokous pidettiin Toivon lomakodissa Juvalla. Lomakodin tilat ja ympäristö sopivat hyvin tarkoitukseemme.

Tilaisuus aloitettiin vuosikokouksella, mikä vietiin läpi joutuisasti riittävän ajan saamiseksi muulle yhdessäololle. Kokouksen aluksi puheenjohtaja toi terveiset oltermanni Eros Juhonpoika Jäskeltä.

Hallitukseen valittiin esimieheksi Jorma Eenokinpoika Jäske, varaesimieheksi Katri-Leena Laurintytär Silvonen, rahastonhoitajaksi Risto Helenanpoika Nyberg, sihteeriksi Raili Eenokintytär Saarela sekä muiksi jäseniksi Seppo Simonpoika Jäske, Markku Johanneksenpoika Jäske ja Outi Ritvantytär Ahponen.

Vuosikokouksen jälkeen nautittiin talon antimista. Samalla kuultiin Jenni Pertintytär Jäsken musiikkiesityksiä sekä Raili Eenokintytär Saarelan runotulkintoja rautulaisten omasta runokirjasta sekä Kaarina Johanneksentytär Jäsken runoista. Kaarinan runoista olisi hyvinkin koostettavissa runokirja. Sukuseuran taiteilijoiden töistä olivat esillä Kaarina Johanneksentytär Jäsken runo sekä maalauksia samoin kuin Aarni Eenokinpoika Jäsken teräksinen kotka.

Kaarina Johanneksentytär Jäsken maalaus lapsuudenkotinsa pihapiiristä,

Vuosikokouksen puheenjohtaja Jorma Eenokinpoika Jäske ja sihteeri Raili Eenokintytär Saarela.

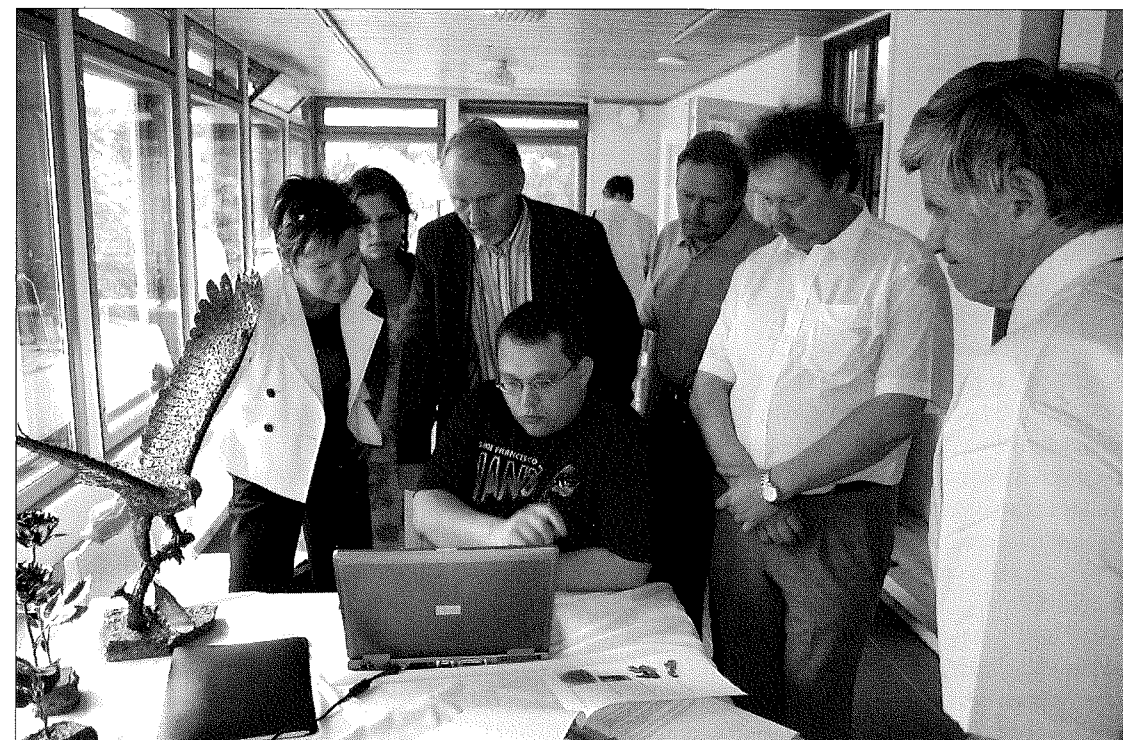
"Sergeilästä", oli monen mieleen, sillä se on ainoa kuva jälkipolville suvun kotitalosta Metsäpirtin Lapanaisista.

Sukuseuran kotisivujen sisällöstä ja käytöstä kertoivat Martti Mäntykoski ja Harri Jormanpoika Jäske tietokoneita apuna käyttäen. Kotisivuilla on mahdollisuus käydä myös jäsenten kesken keskustelua sekä saattaa ajatuksia ja kirjoituksia sukuseuralaisten tietoisuuteen.

Kotisivuilla on nähtävissä linkkejä eri tahoille, joissa käydään keskustelua Jäske-nimisten ihmisten kesken. Jäsket ovat saksalaisen tiedon mukaan kaikki lähtöisin Sleesiasta, jossa nimemme

kirjoitusasu vastaa omaamme. Jäskeniimi esiintyy selvitystemme mukaan eri puolilla maapalloa ainakin seuraavissa muodoissa, Jäske, Jaske, Jaschke, Jäschke, Jaeschke, Jeske, Jaeske, Jeschke. Erään tulkinnan mukaan loppuliite ske tarkoittaa jonkun poikaa ja koko nimi näin ollen Johanneksenpoikaa. Näistä ja muista mielenkiintoisista asioista löytyy lisää tietoa internetistä, joten kaikki innolla mukaan tutkimusmatkoille.

Jorma Eenokinpoika Jäske oli koonnut kokouspaikkaamme esityksen Jäske-nimisten asuinsijoista Sleesiassa sekä näiden ajatellusta siirtymisajankohdasta ja -reitistä Suomeen. Erit-

Teräksinen kotka ja kotisivuesittely. Tietokoneen ääressä Harri Jormanpoika Jäske ja oikealla puolella toinen kotisivujen esittelijä Martti Mäntykoski.

täin perusteltuna ajankohtana voidaan pitää Kaarle XII sotia Euroopassa 1700-luvulla. Armeijassa oli tuohon aikaan runsaasti myös palkkasotilaita, joita on varmasti ollut myös Sleesiasta, jonka ympäristössä myös sotia käytiin. Hävittyjen taistelujen myötä Kaarle XII ja joukkonsa joutuivat vähitellen perääntymään Baltian kautta Kannakselle ja edelleen Suomen läpi Ruotsiin ja Norjaan. Perääntymisvaiheessa on joukoista irtaantunut joukkoja ja todennäköisesti myös Metsäpirttiin/Rautuun. Sergeilässä asuneiden Jäskejen suvussa on kerrottu tarinaa siitä, miten esi-isinä pidetyt kaksi "saksalaista" veljestä oli tullut kylään kätkeytyneinä hevoskuormaun. Ajankohta 1700-luvun alussa soveltuu hyvin myös siihen, että virallisiin kirkonkirjoihin Jäske-nimi on tullut vasta jonkin aikaa ennen 1700-luvun puoltaväliä.

Internet-sivustojen tekstien pohjalta on käynyt selvästi ilmi, että samantyyppistä keskustelua ja juurten etsimistä on käynnissä Keski-Euroopassakin Jäskejen taholta.

Arpajaispalkintoja, mm. puunkantotelineitä, oli taas runsaasti tarjolla, kiitos Esa Saarelan aktiivisen toiminnan.

Kesäkokous päätettiin yhteiskuvaan Toivon lomakodin nurmikentällä. Kesäjuhlaan osallistui kaikkiaan 35 sukuseuralaista.

Sukuseura Jäske ry:n kotisivut:
www.sukuseurajaske.net

Jenni Pertintytär Jäske musisoi.

Arpajaisvastaavat Merja Kalevintytär Mäntykoski ja Outi Ritvantytär Ahponen sekä Esa Saarela.

Vullien suku on lähtöisin Sakkolasta ja Pyhäjärveltä

Kannakselainen Vullien suku perusti sukuseuran vuonna 1996. Seuran jäsenmäärä on nyt noin 130, mutta suvun jäseniähän on ympäri Suomea huomattavasti enemmän. Tämä aktiivijoukko on pitänyt sukukokouksia joka vuosi, monina vuosina kaksikin, ja osanottajia kokouksissa on ollut 50-70. Tänä vuonna vuosikokouksemme pidettiin 11.6.2005 Hämeenlinnan lähellä hotelli Vanajanlinnassa, ja osallistujia oli peräti 79, ilahduttavan paljon myös nuorempaa sukupolvea.

Kokoonnuimme Vanajanlinnaa ja tilaisuus aloitettiin oppaan johdolla tutustumiskierroksella uhkeaan ja värikkään historian omaavaan kokouspaikkaamme. Päivä oli upean aurinkoinen, ja linnaa ympäröivä puistokin siis parhaimmillaan. Söimme yhdessä herkullisen lounaan ja siirryimme sitten pitämään varsinaista vuosikokousta, jossa päätetään sukuseuran toiminnan suuntaviivoista.

Koska meitä oli niinkin paljon, esitäydyimme vuorollamme alkajaisiksi, kuka on kenen poika tai tytär tai kenen ”sukuun naitu” puoliso. Se oli tarpeen!

Joukkomme on siksi suuri, että kaikki eivät pysy hallinnassa, eikä aina kehtaa edes kysyä...

Aikaisempi puheenjohtajamme Pauli Kurikka piti esityksen sukumme varhaisimmasta historiasta. Kirkonkirjojen mukaan pääsemme niin pitkälle taaksepäin, että sukumme kantaisänä voimme pitää Risto Vullia, jonka syntymäaikaa ei tiedetä, mutta joka on kuollut 1749. Hän oli lampuoti Röykkylän kylässä. Tätä vanhemmalta ajalta ei kirkonkirjoja ole säilynyt. Pauli Kurikka on tutkinut perusteellisesti kiinnostavaa yhteyttä Lyypekistä ensin Turkuun 1500-luvun lopussa siirtyneisiin Wolle-suvun jäseniin. Tietojen ketju kuitenkin katkeaa 1600-luvun puolivälissä, joten todisteita tästä sukulaisuudesta ei ainakaan vielä ole löydetty. Mutta Risto Vullista lähtien sukupuumme on selkeästi tiedossamme.

Ensi kesänä sukuseuramme täyttää siis kymmenen vuotta. Sen kunniaksi päätimme tehdä 10-vuotismuistomatkan Vullien kotiseudulle Sakkolaan, jossa viivymme kolme yötä, käymme

taas kerran katsomassa kotipaikkojamme Röykkylän kylässä ja ympäristössä. Halukkaat tekevät päivän retken Pietariin. Ja mikä tärkeintä, saamme taas rauhassa seurustella toistemme kanssa, kun näissä pikatapaamisissa tuntuu aina aika loppuvan kesken.

Sitten taas – lopuksi ne lämpimät halaukset. Vanhempi lähekkäin asunut sukupolvi on jo paljon poistunut keskuudestamme, eikä kaunista Karjalan murrettakaan enää paljon kuule, mutta me silti tunnemme kuuluvamme yhteen.

Vullin suku

Tähän sukumme tutkimusta valottavaan esittelyyn on koottu eri sukututkijoiden tähän mennessä selvittämiä totuuksia ja eräitä ajatuksia tutkimuksen jatkosuunnista. Lähteinä ovat olleet tutkijoiden Pentti Sallan, Sirkka Karskelan ja Veli-Matti Piilahden meille laatimat tutkimusraportit.

Maantieteellisesti Vullin suvun tun-

Vullien kokousväkeä Vanajanlinnan edustalla.

nettu historia ulottuu noin 300 vuoden päähän Karjalan kannaksen Suvantojärven alueella olleeseen Sakkolan pitäjään. Suvun kantaisäksi mainittu Risto Vulli asui vaimonsa Katri Jaakontytär Rönnön ja perheensä kanssa taloan Suvannon rannalla olevassa Röykkylän kylässä.

Novgorodin alueeseen kuulunut Sakkola mainitaan pogostana jo 1300-luvulla. Vuonna 1500 pogostaan kuuluivat myös Metsäpirtti ja Pyhäjärvi. Alueen siirryttyä 1600-luvun alussa Ruotsi-Suomelle, Sakkolan ortodoksinen väestö väistyi ja alueelle muutti kaakkaisen Suomen luterilainen asujaimisto. Uudenkaupungin rauhassa 1721 Sakkola liitettiin uudestaan Venäjään ja talonpojat menettivät maidensa omistusoikeuden. Sukumme asui ja jatkui omilla tiloillaan vuokraviljelijöinä, kunnes Suomen valtio lunasti mm. Röykkylän osalta maat 1873-74. Valtio myi tilat viljelijöille, joista siten 1880-luvulla tuli vapaita talonpoikia.

Suku asui ja laajeni Suvannon seudulla 1900-luvun alkupuolen aina Talvi- ja Jatkosodan aikaisiin tunnettuihin evakoitumisiin asti. Suomessa Sakkolan alueen väestö sijoitettiin pääosin Lempäälän, Vesilahden ja Punkalaitumen alueille. Nykyisin sukumme jäsenet asuvat pääosin eteläisen ja keskisen Suomen alueilla.

Vanhoihin kirkon asiakirjoihin perustuvan sukututkimuksemme perustyn tuki edesmennyt tutkija Pentti Salla. Nämä asiakirjat ovat käytettävissä luotettavasti vuodesta 1735. Salla nimeää suvun kantaisäksi 1749 kuolleen Risto (Christer) Vullin. Pentti Sallan laatima sukuselvitys on koottu kirjaseksi, jota sukulaisemme Eila Toppila on myöhemmin täydentänyt vuoden 1949 jälkeiseltä ajalta. Kirjanen on sukumme miespuolisen tutkimuksen perusteos, joka tavoitteemme mukaan täydentyy tulevaisuudessa kaikki sukumme jäsenet sisältäväksi Vullien sukukirjaksi.

Nykyinen sukukirjasemme on jo pääosalla sukumme jäsenistöä ja siten hyödynnettävissä eri sukuhaarojen omiin tutkimuksiin. Ne sukumme jäsenet, joilla teosta ei vielä ole, voivat ostaa sen Pentti Vullilta Toijalasta.

Karjalan liiton tutkija Piilahti on jatkanut tutkimusta 1730-lukua eli kirkon arkistoja edeltävään aikaan.

Lähdeaineisto on ollut varsin suppeaa ja säilynyt vain pätkittäin. 1600-luvulta aineistona ovat olleet katkelmalliset sarjat maakirjoja, savu- ja rästiluettelaita sekä tuomiokirjoja vuodesta 1640 alkaen.

Nimi Vulli esiintyy ensimmäisen kerran Sakkolassa v. 1679, Röykkylän kylässä asuneen Matti Vullin (Matz Wulle) kärejäjutun yhteydessä. Savuluetteloihin Matti Vullin nimi kirjattiin kuitenkin vasta 1692 alkaen. Edeltävinä vuosina Matin kohdalle luetteloissa on merkitty Matti Pöhö (Matz Pöhö). Eri- näisistä muista asiakirjoista päätellen vaikuttaakin siltä, että Matti Pöhö ja Matti Vulli olisivat sama henkilö.

Täydellistä varmuutta asiaan ei ole saatu, koska jäljelle jää kuitenkin mahdollisuus, että Matti Vulli olisi ollut Matti Pöhön vävy, joka myöhemmin olisi vakiinnuttanut talon nimeksi Vullin. Pöhön suku on tullut Sakkolaan 1600-luvun alkupuolella oletettavasti Antreasta tai Uudeltakirkolta ja kuuluu pitäjän vanhimpiin luterilaisiin sukuihin.

Nimien perusteella Uuden suomalaisen nimikirjan mukaan Pöhö voisi juontaa juurensa pönäkkää ihmistä tarkoittaneeseen pöhö-sanaan. Vulli (Wulli) puolestaan saattaisi olla peräisin Wolle – Wulle-nimestä, jota edustaa mm. Turussa 1600-luvun alkupuolella mainittu Jakob Wolle. Se minkä takia suvunnimi muuttui, ei Piilahden mukaan ole vielä selvillä. Vävyteoria saattaa liittää Wolle sukumme historiaan.

Tutkija Sirkka Karskela ja sukuseuramme pitkäaikainen puheenjohtaja Pauli Kurikka ovat osaltaan perehtyneet Wolle-suvun vaiheisiin.

Hansa-liiton aikana 1500-luvulla keskeinen kaupunki oli Lyypekki. Sieltä Suomeen Turkuun muuttivat 1500-luvun lopulla myös skotlantilaissyntyiset liikemiesveljekset Hans (k.1613) ja Jakob (k.1651) Wolle, joista tuli varakkaan turkulaisen porvarissuvun kantaisät. Turun kaupungin historian mukaan Wollelin liiketoiminta oli hyvin suurta. Wollen kauppatalolla oli mm. lähes monopoli raudan ja kuparin viennissä. Suku harjoitti ruukkiteollisuutta ja omisti mm. lukuisia maatiloja.

Kuitenkin 1640-luvulla Helsingin aseman vientikaupassa vahvistuessa,

supistui ja väheni Wollelin liiketoiminta Turussa oleellisesti. Jo 1637 valtoporvari Wollen kauppahuone alkoi olla rahoitus- vaikeuksissa. Wolle joutuivat myymään omaisuutensa ja tiedot Turun kaupungin historiassa loppuvat suvun osalta.

Pauli Kurikan mukaan Viipurin kaupungin historiasta löytyy maininta Wolleista vanhoina varakkaina kaupahuoneina Turussa. Vuodelta 1935 on maininta lyypekiläisen kauppiaan velkojen perinnästä Jakob Hansinpoika Wollelta. Tämän jälkeen Wollen nimi katoaa historian asiakirjoista.

Sirkka Karskelan olettamuksen mukaan Turun Wollelin ja Karjalasta löytynyt Wulli nimen välillä on yhteys, joka häviää 1640-luvun aikana Turusta ja ilmestyy Wulli nimellä Sakkolassa parikymmentä vuotta myöhemmin Pöhön suvun asioiden yhteydessä. Teoriaa tukee nimien kirjoitustapa, joka siihen aikaan oli ruotsinkielisten kirjureiden käsialaa ja myöhemmin ”suomentunut” lausuttaessa Wulliksi.

Jakob Wollen katoaminen talousvaikeuksien myötä historian asiakirjoista saattaisi olla pakoa velkojilta Karjalan kannakselle. Tätä yhteyttä ei olla vielä pystytty selvittämään, joten haasteita tutkimuksen jatkamiselle on todella olemassa.

Edellä esitetty on tiivistelmää tähän mennessä tehdyistä tutkimustuloksista. Oli sukumme sitten peräisin vanhoista skotlantilaissyntyisistä Wolleista tai 1600-luvun alulla esiintyneistä Pöhöistä ja mahdollisesti molemmista, voimme olla ylpeitä juuristamme monisatavuotisena karjalaisena sukuna.

Tutkimatta on vielä paljon sukuun liittyvää 1600-luvulta ja sitä edeltävältä ajalta. Valitettavasti noilta ajoilta säilyneitä asiakirjoja on vain erittäin vähän jäljellä ja tutkimuksen jatkaminen vaatii ammatti- maista otetta asiaan. Tutkimatta on myöskin vielä sukumme naispuolisten jäsenten osuus, joten työtä on vielä paljon jäljellä.

Siinä meille kaikille haastetta tulevaisuudessa.

Pekka Vulli
Sukuseuran puheenjohtaja

Katse sukuseurojen tulevaisuuteen

City-karjalaisuus on oma valinta

Toisen ja kolmannen polven karjalaiset haluavat saada tietoa ja osallistua tapahtumiin. Tulevaisuuden tekijät karjalaisissa järjestöissä ovat itse valinneet karjalaisuuden monien heille tarjolla olevien identiteettien joukosta.

Näitä ajatuksia toi Karjalan liiton kulttuurisihteeri Hanna-Mari Nieminen elokuussa Metsäpirtin Ahtiaisten sukuseuran pohdittavaksi.

Karjalan liiton järjestötutkimuksessa oli mukana ”Juuret Karjalassa”-ryhmä – toisen ja kolmannen polven karjalaiset, ihmiset jotka eivät kuulu mihinkään liiton jäsenseuroista, mutta ovat silti kiinnostuneita. Heidät nähdään tulevaisuuden reservinä, joiden varassa karjalaisuus jatkuu, vaikka evakkosukupolven ote kirpoaa.

Seurat valittavat, että nuoria ei ole. Järjestötutkimuksessa kysyttiin, mitä karjalaisjuurisiet 30-50-vuotiaat sitten haluavat.

– He haluavat samaistua sie ja miehenkeen, lupsakkuuteen, avoimuuteen, iloisuuteen ja vieraanvaraisuuteen. Tapahtumista haetaan oman elämän aineksia. Kaikki Karjalaa koskeva tieto kiinnostaa, ja sen lisäksi on tietysti erityiskiinnostuksia. Sukujuuret ovat tärkeitä. Ruoka ja murre ovat helppoja lähestyä ja soveltaa omassa elämässä, kertoo Hanna-Mari Nieminen.

Sukututkimus, kulttuurimatkat, ruoka ja käsityöt ovat niitä erityiskohteita, jotka ovat listan kärjessä.

– Karjalaisuus on tutkimusmatka, josta poimitaan asioita omaan arkeen ja juhlaan sekä omaan identiteettiin.

Yli 400.000 siirtokarjalaisen kolmikymppisiin jälkeläisiin törmää kaikkialla. – Heissä olisi potentiaalia, uskoo Nieminen.

Pahimmillaan on arvioitu, että Karjalan liiton noin 470 jäsenseurasta jopa puolet lopettaisi toimintansa. Nieminen ei usko niin suureen katoon, mutta selvää on, että vähenemistä tapahtuu. Syinä ovat jäsenistön ja luottamushenkilöiden ikääntyminen, aktiivisuuden väheneminen, vaikeudet saada nuoria

mukaan ja luoda nuoria kiinnostavaa toimintaa. Uusia toimihenkilöitä on vaikea saada ja jäsenten vähetessä rahakin voi tehdä tiukkaa.

Vahvimalla kannalla ovat kuitenkin sukuseurat ja pitäjäseurat.

Muistelusta yhteisiin perinteisiin

Karjalaisen kulttuurin tulevaisuuden tekemisessä on haastetta, näkee Nieminen.

– Pitää luoda uudenlaista toimintakulttuuria, eikä se ole helppoa, sanoo hän, mutta uskoo sen vähän kerrassaan tapahtuvan.

– Toiminta tulee olemaan yhdistelmä vanhaa ja uutta. Jotain jää pois ja jotain tulee tilalle.

Muistelu tulee vähenemään muistelijoiden harvetessa. Seuraava sukupolvi voi muistella vain isovanhempien tarinoita. Ruokaperinne, tavat ja käsityökalu pysyvät.

Käytännön yhdistystoiminnassa nuorten houkuttimina ovat olleet mm. jälkipolvitoimikunnat, joita mm. kivistolaiset ja Uudenmaan piiri ovat kokeilleet.

Yhteistyö vaatii niin nuorilta kuin vanhoiltakin luottamusta toisiinsa. Nuoret haluavat tehdä omalla tavallaan eivätkä pelkästään niin kuin vanhat sanovat.

– Pitää olla tietoinen halu uudistua. Näkemyseroja voidaan poistaa yhteisellä tekemisellä, kun on visio yhteisestä päämäärästä. Uudenlaista toimintaa syntyy, kun ollaan uteliaita toisia kohtaan. Ja karjalaisiltahan se käy!

Toinen ja kolmas polvi

Miten sitten saataisiin houkuteltua Juuret Karjalassa -ryhmä mukaan toimintaan? Tässä Nieminen otti avuksi tehdyn tutkimukset. Terhi Willmanin selvityksen mukaan karjalaisjärjestöjen kehitys kulkee lyhyesti sanottuna siten, että sodan aikana syntyneestä etujärjestötoiminnasta tuli 1960-luvulta alkaen eläköityvien karjalaisten harras-

”Perinne on elämistä varten, se kannattelee. Elävän perinteen taas tunnistaa siitä, että se muuttuu.”

tustoimintaa.

1970-luvun loppuun mennessä Karjala oli myytillistetty, siitä oli tullut kadotettu paratiisi. Karjalaisuudesta oli tehty arjen kääntöpuoli ja oiva juhlan aihe, joka ilmeni suku- ja pitäjäjuhlissa.

Toisen ja kolmannen polven käsitykset Karjalasta perustuvat suulliseen perimätietoon siitä, millaista oli ja mitä oli tapana tehdä.

– Sotia edeltänyt Karjala on nostalgisoitu ja myytillistetty, se on lintukoto, jossa elämä oli yksinkertaista, onnellista ja kivutonta. Valikoiva ihmismuisti ja aika kultaavat. Toinen ja kolmas polvi kritisoiivat tätä, mutta haluavat myös uskoa hyvään elämään siellä, totesi Nieminen.

Miikka Hyytiäisen tutkimuksen mukaan toisen polven karjalaiset tulkitsevat Karjalan kolmella tavalla.

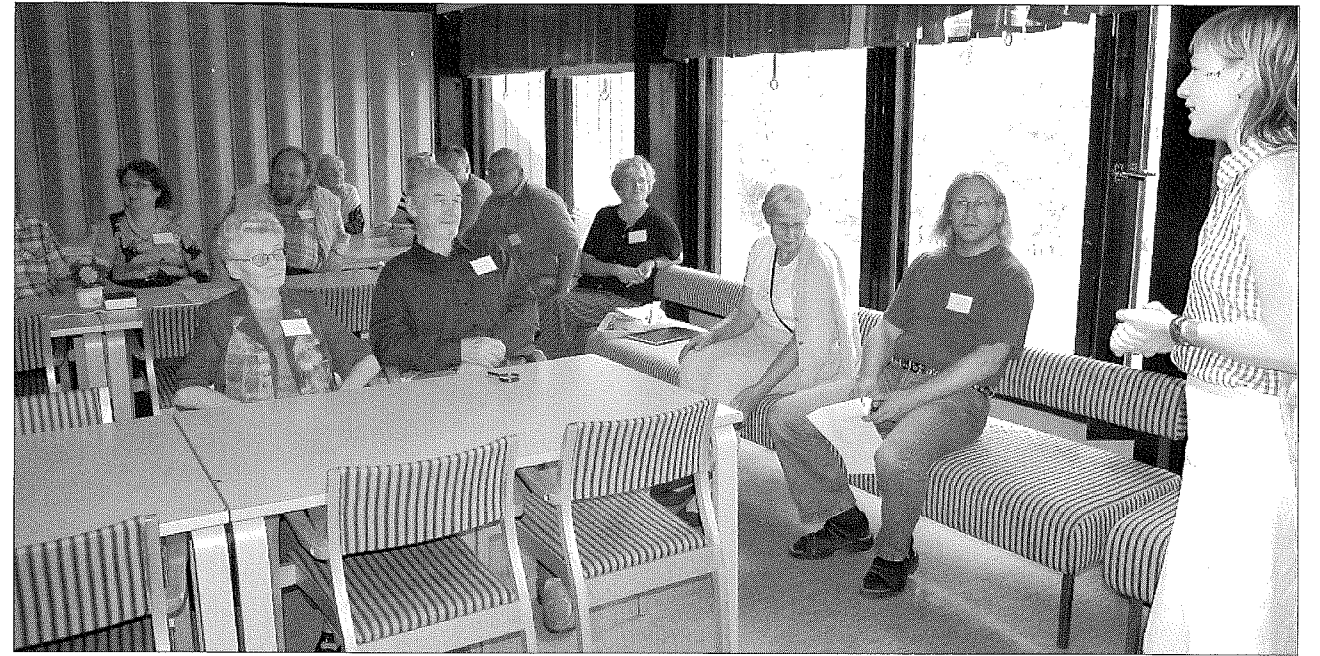
Yhtäältä on mielenmaisemien Karjala, joka pohjaa kertomuksiin ja Karjala-tietoon. Toisaalta on reaalin Karjala, kotiseutumatkoiilla koettu Karjala tänään, surullinen vastakohta edelliselle.

Kolmas on mahdollinen Karjala – pohdiskelu omasta elämästä, joka olisi saattanut olla toisenlainen: ”Jos sotaa ei olisi ollut, olisinko minäkin siellä?”

Kotiseutumatka on vahva kokemus

Toisen polven karjalaisille karjalaisuus on henkistä, osa identiteettiä. Perinteet ovat tärkeitä, mutta symbolisia. On tärkeää tietää perinneruoat, vaikkei koskaan niitä laittaisikaan.

Tärkeä osa toisen polven karjalaisuutta ovat kotiseutumatkat. Ne ovat pyhiinvaellusmatkoja, ja monille

Kolmikymppisissä ”varttikarjalaisissa” on karjalaisen kulttuurin tulevaisuuden voima, kunhan heidät saadaan mukaan ja kunhan eri sukupolvista löytyy suvaitsevaisuutta ja uteliaisuutta toisiaan kohtaan. Näin vakuutti Karjalan liiton kulttuurisihteeri Hanna-Mari Nieminen Ahtiaisten sukukokouksessa.

riittejä oikeaan karjalaisuuteen: ”Sen jälkeen kun olin käynyt äidin kotitalon paikalla, annoin itselleni luvan olla karjalainen”, tiivistää Nieminen tämän kokemuksen.

– Eivät vain evakot, vaan myös evakkojen lapset ovat kokeneet juuretumuutta. Kotiseutumatkat ovat vahvoja kokemuksia, jotka määrittävät karjalaisuutta. Kyse on muustakin kuin siitä, että mennään sinne käymään. Kotiseutumatkat ovat matkoja tarinoihin ja omiin mahdollisiin maisemiin. Siellä voi yhä kokea menneiden polvien läsnäolon ja tuntea, että ”tätä tietä on kävellyt se ja se minulle tärkeä ihminen”.

Nieminen esitti kysymyksen, miten toisen ja kolmannen polven karjalaiset siirtävät karjalaista kulttuuria eteenpäin. Vastauksen ydin ovat perinteet.

– Perinne on elämistä varten, se kannattelee. Elävän perinteen taas tunnistaa siitä, että se muuttuu. Ellei se muutu, sitä saa pian mennä museoon katsomaan, totesi Hanna-Mari Nieminen.

Esimerkkinä muutoksesta hän kertoi vegaanistavästään, joka alkoi tehdä karjalanpaistia soijasta.

– Se on hänen tapansa elää isoäidin perintöä!

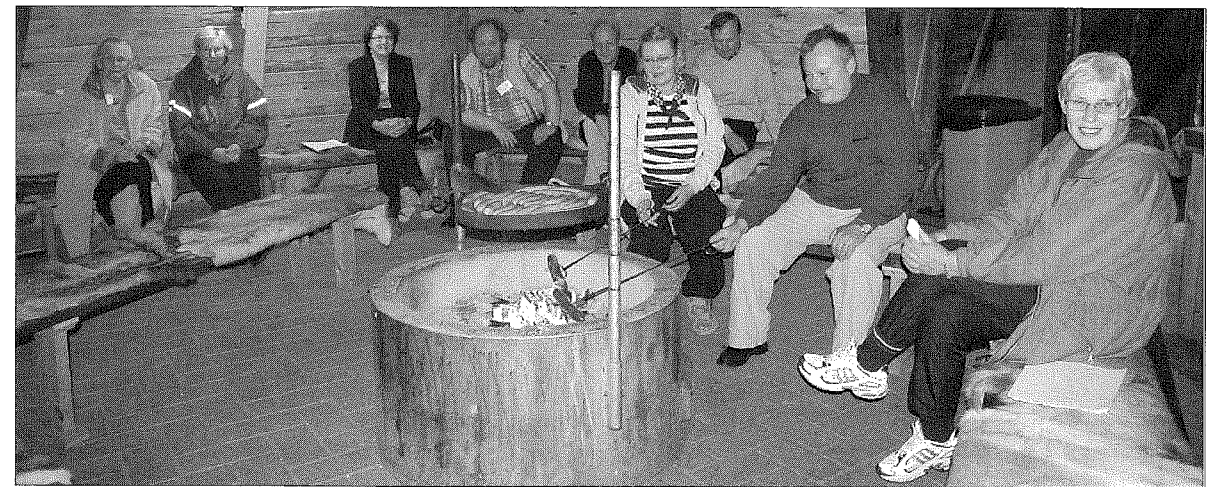
– Karjalaisuus säilyy vain niin, että se elää ajan mukana. Se että karjalaisuus toiminta tulee sukupolvia yhdistäväksi

tekijäksi, vaatii luovuutta ja avarakatseisuutta molemmilta sukupolvilta.

Neuvostoliiton hajoaminen toi Karjalan liittoon uusia jäseniä. Yksilö- ja perhetasolla se teki monelle mahdolliseksi puhua karjalaisuudesta.

– Olen luottavainen. Vaikka paljon kuulee sitä, että ”ei myö enää, ko myö kuollaa ni tähä tää loppuu”, uskon, että karjalaisuus löytää uusia muotoja. Varsinkin suku- ja pitäjäseurat kestävät, sillä niissä on tarjolla joukko, johon nuorempikin polvi voi identifioida itsensä.

Raija Herrala

Iltaa vietettiin yhteislaulun ja makkaranpaiston merkeissä Torpan kurssikeskuksen nuotiokodassa.

Savupirtistä ristipäädyn kautta rintamamiestaloon

Uudisasukkaan savupirtistä 1700-luvulta muotonsa perinyt hirsitupa, kaksikerroksinen ristipäätyinen talo ja viime sotien jälkeen rintamamiestalo.

Sellaisissa taloissa asui Metsäpirtin Ahtiaisten suku vuosisatojen varrella, kertoi Markku Lemmetti elokuussa Ylöjärvellä pidetyssä sukkokoukussa.

Lemmetti oli perehtynyt suomalaisten menneiden aikojen asumiseen ja esitteli ajatuksiaan sukkokoukuväelle.

Perimätiedon mukaan suvun kantaisä Lauri Ahtiainen yhdessä vaimonsa Johanna Juhontytär Suden kanssa asettui asumaan ns. Nääsikukkulalle, jonka ympärille Viisjoen kylä myöhemmin muodostui. Paikan ensimmäiset asukkaat olivat Ahtiaisia ja Peltosia, ja samannimisistä asukkaat olivat paikalla vielä viimeisinäkin.

– Lauri ja Johanna tuskin asuivat Johannan kotitalossa. Todennäköisesti se oli uudistalo, arveli Markku Lemmetti.

1700-luvun uudisasukkaan elämä aloitettiin rakentamalla savupirtti, joka toimitti myös saunan virkaa. Kun talo vaurastui, sitä jatkettiin. Pirtti sai jatkoksen läpikuljettavan kuistin ja sen toiselle puolelle erikseen saunan.

– Sitä mukaa kuin elinkeino laajeni, kasvoi talokin: tuli aittaa ja riittä ja joka toiminnolle oma tilansa, selvitti Lemmetti.

Vastaavan savutuvan kuin mikä Laurilla todennäköisesti oli, voi yhä nähdä mm. Seurasaaaren ulkoilmamuseossa Helsingissä.

1700-luvun puoliväliin mennessä samassa pirtissä asunut perhe kasvoi noin 20-henkiseksi. Yksityisyyttä nykyisessä mielessä ei ollut, mutta kaivattiinko sellaista? pohti esitelmän pitäjä.

Menneiden vuosisatojen talot säilyivät yleensä yhtenäisinä niin kauan kuin vanha isäntäpari eli. Heidän kuolemansa jälkeen aikuiset lapset saattoivat jakautua useampiin taloihin. Ahtiaisten

osalta tämä alkoi 1760-luvulla, tuli toinen talo. Vuosisadan vaihteeseen mennessä oli syntynyt ehkä jo neljä isoa taloa ja isoa perhettä.

Lemmetin mukaan elämisen muoto savupirteissä jatkui monien osalta vielä 1800-luvun puoliväliin jälkeenkin. Vielä 1880-luvulla Metsäpirtin asunnoista oli savupirteitä noin 30-40 prosenttia.

– Isompi muutos alkoi tapahtua, kun senaatti lunasti lahjoitusmaat ja ne, jotka olivat hallinneet tiettyä taloa, saivat etuoikeuden lunastaa sen itselleen, kertoi Lemmetti.

1870-luku oli muutenkin hyvää aikaa Metsäpirtissä. Pietarin läheisyys ja sinne käyty kauppa loi hyvät mahdollisuudet talojen kehittämiseen. Alettiin rakentaa uudenlaisia uloslämpiäviä taloja.

Vallitseva talotyyppi oli tuvan ja

Metsäpirtin historiassa kuvattu Larin Parasken mökki (kuva ylh.) on tyypillinen kannakselainen savutupa. Todennäköisesti Metsäpirtin Ahtiaisten suvun kantaisä Lauri rakensi hyvin samanlaisen kodin itselleen ja perheelleen 1700-luvun alkupuoliskolla.

Hyttiän uudessa ristipäätyisessä talossa oli Selma (os. Ahtiainen) miniänä.

kahden kamarin rakennus, jossa tupaa oli hiukan yli puolet talosta. Toinen pää oli jaettu kahteen kamariin, joihin molempiin ei kuljettu suoraan tuvasta, vaan perimmäiseen mentiin toisen kamarin kautta.

Taloissa oli sama perusratkaisu. Porstua oli erillinen, ja siellä oli sulana, ruokakomero. Sellainen tarvittiin joka perheessä. Lisäksi porstuassa saattoi olla tila, jossa päiväsaikaan säilytettiin sänkyvaatteita.

– Niissä taloissa, joista olen kuullut, oli kaikissa aivan samanlainen pohjaratkaisu, kertoi Lemmetti.

Metsäpirttiläiseen kalustamiseen eivät kuuluneet kiinteät seinänvieruspenkit, kuten muualla Suomessa. Penkit olivat irrallisia.

Seuraava rakentamisen vaihe alkoi 1930-luvulla. Uusissa asuinrakennuk-

sisä näkyivät uudet virtaukset: tehtiin ristipäätyisiä taloja. Kaksikerroksisessa talossa oli yläkerrassa kolme tai neljä ikkunapäätyä.

– Katsoi mistä hyvänsä suunnasta, se näytti samanlaiselta, kertoi Lemmetti.

Esitelmän lomassa käydyssä keskustelussa mm. Asko Ahtiainen muisteli isänsä kertoneen ristin muotoisesta talosta, jossa asui valtavasti ihmisiä – jopa kuutisenkymmentä henkeä asui samassa talossa, jota johtivat mies ja nainen eri perheistä. Joskus vapaussondan jälkeen talo jakautui.

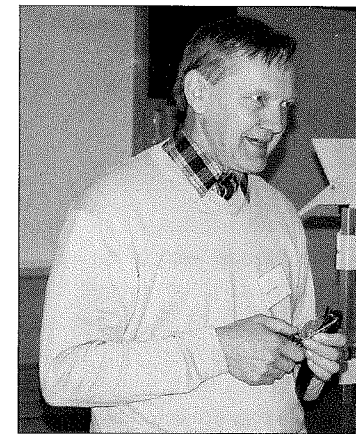
Markku Lemmetti puolestaan muistaa isänsä kertoneen kotitalon jaosta samoihin aikoihin. Siinä asui 32 ihmistä.

– Perheet olivat valtavan suuria. Todennäköisesti pienentyminen alkoi juuri 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä, arveli hän.

Uudet talot syntyivät aivan lähelle ensimmäistä. Lähisuku muodosti kuin pikkukylän toinen toistensa tuntumaan, näköetäisyydelle.

Markku Lemmetin tiedossa oli myös tapaus, jossa tuvan toiseen päähän rakennettiin kaksi kamaria lisää. Tupa jäi yhteiseksi, talon toisen pään kamareissa asui toinen veli perheineen, toisen pään kamareissa toinen. Muuten he jatkoivat yhteistaloudessa.

Eriytynyt piirre Metsäpirtin asuinhistoriassa on savupirttien hidas

Markku Lemmetti oli koonnut mielenkiintoisen esityksen siitä, millaisissa taloissa Metsäpirtin Ahtiaisten suku on todennäköisesti asunut ja elänyt aina 1700-luvulta nykypäiviin.

väistyminen.

– Lahjoitusmaa-aika oli varmaan rankkaa ja se näkyy savupirttien määrässäkin. Muualta Kannakselta ne alkoivat häipyä jo aikaisemmin, mutta Metsäpirtissä ja Raudussa niissä asuttiin pitempään, ja siihen täytyy olla jokin erityinen syy, pohti hän.

Vielä sotien jälkeisenä aikana Ahtiaisia yhdisti yksi talomuoto, Lemmetti muistutti.

– Rintamamiestalo, se on vielä yksi vaihe yhteisten asumismuotojen ketjussa!

Ahtiaisten sukuseuran uudet hallituksen jäsenet: vasemmalta Vehmaan Matti Ahtiainen, Katja Ahtiainen ja Nokian Matti Ahtiainen.

Uudet säännöt ja uusia henkilöitä

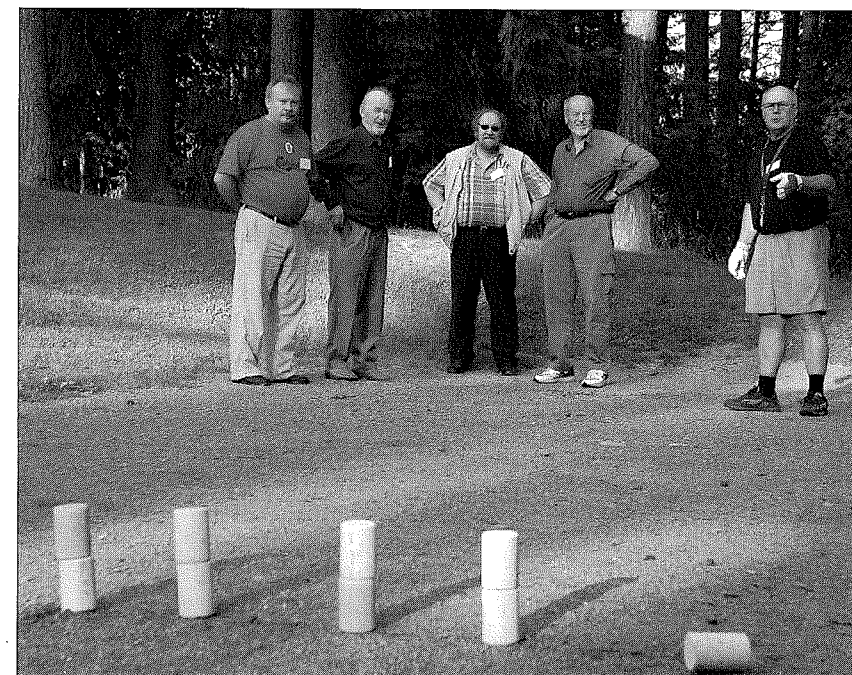
Varsinaisessa sukkokoukussa Metsäpirtin Ahtiaisten sukuseuralle hyväksyttiin uudet säännöt. Niiden ehkä suurin muutos koskee tili- ja toimintakautta. Kalenterivuodesta siirrytään kauteen, joka katkeaa keväällä mahdollisimman lyhyen aikaa ennen sukkokousta. Se pidetään uusien sääntöjen mukaan vuosittain elo-syyskuussa.

Ahtiaisten sukuseura sai kokouksessa uuden esimiehen. Esimiehenä neljä vuotta toiminut Markku Saarinen siirtyi kokouksessa hallituksen jäseneksi ja hänen tilalleen valittiin tähänastinen varaesimies Harri Laine. Hallituksen jäsenistä kolme vaihtui. Tehtävästä luopuivat Pentti, Jouni ja Asko Ahtiainen, tilalle valittiin Katja Ahtiainen sekä kaksi Matti Ahtiaista – toinen Vehmaalta ja toinen Nokialta.

Kaksipäiväisenä pidetyn kokouksen ensimmäisenä päivänä kuultiin Karjalan liiton kulttuurisihteeri Hanna-Mari Niemisen alustus karjalaisen kulttuurin tulevaisuudesta sekä opeteltiin kyykkää esimies Markku Saarisen opastuksella. Illan päätteeksi laulettiin ja paistettiin makkaraa leirikeskuksen nuotiokodassa, jonka ilmanala hetkittäin muistutti kantaisä Laurin aikanaan asumaan savupirttiä.

Markku Lemmetti jatkaa edelleen tietojen ja kuvien keräämistä metsäpirttiläisestä asumisesta. Puh. 02-4310956 ja 050-5119720.

Raija Herrala

Markku Saarinen otti ohjat käsiinsä kyykkäkentän laidalla. Opastettavana Matti Ahtiainen, Heikki Ahtiainen, Harri Laine ja Raimo Ahtiainen.

Tuokko-suvun vaiheita Metsäpirtin osalta

Ensimmäiset tiedot Tuokko-suvusta on kirjattu vuoden 1651 maakirjaan 'Käxholms Söder Lähns 1651 åhrs Jorde Book) Koselan kylään, jossa tuolloin asui verollisena Eskell Täcko eli nykysuomella ilmaistuna Esko Tuokko. Hänen lisäksi Koselassa asuu 3 Kosoisen perhettä.

Seuraavat kirjalliset lähteet löytyvät vasta 1686 alkaen. Vuoden 1690 henkikirjassa on Koselassa 1. talollisena Jöran Eskelsson Tuocko eli Yrjö Eskonp Tuokko. Hänen lisäksi Koselassa mainitaan myös Johan Tuocko. Vuoden 1692 lähteestä löytyy Jöran Toko ja vuodelta 1694 Eskell Toko. Isonvihan ajalta lähdetiedot ovat jälleen varsin niukkoja. Tarkka väestöluettelo löytyy seuraavan kerran vuodelta 1724, jolloin Koselasta mainitaan Mikko Tuokko ja vaimonsa Anna sekä tytär Kaarina.

Metsäpirtin (Sakkolan) 1. rippikirjasta 1748-64 löytyvät Koselan kylästä Yrjö Tuokko ja vaimonsa Maria Kiero perheineen. Yrjö perheineen on mainittu myös vuoden 1754 henkikirjassa. Siellä on mainittu myös Yrjön Juho-veli perheineen.

Tarkastelen seuraavassa Tuokon suvun esiintymistä isonvihan jälkeen Sakkolan alueella, erityisesti Metsäpirtin osalta. Olen ryhmitellyt Tuokot 4 eri sukuhaaraan [T1 – T4], joiden keskinäistä liityntää en tunne. Alla olevissa lapsiluetteloissa ei ole esitetty kaikkia lapsia, erityisesti nuorena kuolleita on jätetty pois.

Yrjö Tuokko [T1]

Yrjö Eskonp Tuokko, josta käytän jatkossa lyhennettä T1, asui siis 1600-luvun lopulla Koselassa. Häntä ei ole mainittu sen jälkeen asiakirjoissa. Myöskään ei ole tietoa, ketkä olivat hänen lapsiaan. Vuoden 1724 henkikirjassa on Koselassa mainittu Mikko Tuokko ja vaimonsa Anna sekä tytär Kaarina. Tämä Mikko on vävy. Myöhemmin tämä perhe mitä todennäköisemmin asuu Riiskan kylässä. Olen, ilman mitään perusteita, käyttänyt hänestä lyhennettä T11, siis asettanut hä-

net Yrjön vanhimmaks pojaksi. Tässä siis kaksi oletettavaa 'Mikko on Yrjön poika' ja 'Koselan Mikko on sama kuin myöhemmin Riiskassa asuva Mikko'. Aivan vastaavan oletuksen olen tehnyt Yrjö Tuokon T12 osalta, eli asettanut hänet Yrjö Eskonp Tuokon pojaksi.

Mikko Tuokon [T11] perhe

Henkikirjassa 1724 mainitaan Koselan kylässä Mikko Tuokon perhe. Mikko on tullut vävyksi Heikki Kerän taloon. Perheeseen kuuluvat Mikko (1680), Anna-vaimo (1700) ja tytär Kaarina (1721). Rippikirjassa 1748-63 Riiskan kylässä asuu talonpoikana Mikko Tuokko (1680-1760) ja vaimonsa Anna Samuelintr Laitinen (1700-1773). Heillä lapset: Samuel (1724), Mikko (1728) Aapro (1729), Juho (1735), Aune ja Liisa (1736-1737), Mikolla oli vaimona Anna Samuelintr Laitinen (1700-1773). Olen olettanut, että kysymyksessä olisi sama Mikko ja sama Anna-vaimo. Aune avioituu Raajun kylään Pekka Yrjönp Paksun kanssa.

Samuel Mikonp Tuokko [T111]

Samuel Tuokko (1724-1799) asui kotitalallaan Riiskassa vaimonsa Johanna Heikintr Lihosen (1725-1789) kanssa. Heillä neljä lasta, joista Anna (1753) kasvaa aikuiseksi. Perhe muuttaa vuoden 1780-tienoiilla Sakkolan kirkolle, jossa Samuel toimii kellonsoittajana. Anna-tytär avioituu Sakkolassa asuessaan Simo Kitusen kanssa. Simo tulee kotivävyksi.

Mikko Mikonp Tuokko [T112]

Mikko Tuokko (1728-1798) asui talonpoikana Riiskassa. Hänen ja vaimonsa Maria Yrjönr Pusan (1730-1812) lapsista kasvoivat aikuisiksi: Mikko (1758), Juho (1774) ja Yrjö (1781). Mikko (1758-1829) avioituu Maria Ihalaisen (1769-1824) kanssa. Heillä ainakin 9 lasta. Tyttäristä Anna

avioitui Yrjö Kiiskin ja Maria Martti Kiiskin kanssa. Juho (1774-1844) avioituu Valpuri Nuoran (1768-1814) kanssa. Heillä lapset: Aune (1792), Aapro (1797), Aatami (1799), Helena (1805), Aapro (1807), Matti (1812). Yrjö (1781-) avioitui ensin Valpuri Loposen ja hänen jälkeensä Aune Suutarisen kanssa. Molemmat vaimot olivat Raudusta. Yrjöllä useita lapsia.

Aapro Mikonp Tuokko [T113]

Aapro Tuokko (1729-1809) avioitui Lapinlahdella asuvan Anna Aaprontr Saksan kanssa.

Juho Mikonp Tuokko [T114]

Juho Tuokko (1735-1799) muutti Rautuun 1760-luvulla, jossa avioitui Katariina Loposen kanssa. Juho toimi Raudun kirkon kellojen soittajana. He asuivat Raudun kylässä ja heillä ainakin 9 lasta.

Yrjö Tuokko [T12]

Yrjö Tuokko (k. n. 1760) ja Maria Heikintr Kiero (1709-1766) asuivat Koselan 4. taloa. Yrjö on Koselan Tuokkojen kantaisä. Hänellä lapset: Mikko (1718), Tuomas (1722), Matti (1736), Lauri (1742-1758), Aapro (1745) ja Valpuri (1748). Valpuri (1748-1778) avioituu Matti Immosen (1737-1782) kanssa Korholaan. Olen olettanut Yrjön isäksi HK 1696:ssa mainitun Yrjön.

Mikko Yrjönp Tuokko [T121]

Mikko Tuokolla (1718) ja Anna Juhanintr:llä lapset: Anna (1741).

Tuomas Yrjönp Tuokko [T122]

Tuomas Yrjönp Tuokko (1722-1810) ja vaimonsa Riitta Mikontr Karvanen (1729-1799) asuivat Koselassa. Heillä lapset: Anna, Valpuri, Aune (1752-1813) ja Maria (1754). Aune avioituu Metsäpirtin kirkolle Pekka Suden kanssa. Maria avioituu Raudun Vehmaisiiin Erkki Martinp Ukkosen kanssa.

Matti Yrjönp Tuokko [T123]

Matti Tuokko (1736-1798) avioituu Valpuri Kuopan (1740-1801) kanssa. He asuvat Koselassa ja heillä lapset: Maria (176_-1783), Pauli (1776), Yrjö (1781), Johannes (1781). Pauli (1776-1817) avioitui Kaarina Nallin (1778-1851) kanssa. Heillä lapset: Matti (1799), Johannes (1802), Valpuri (1803), Antti (1807), Eeva (1808), Matti (1810), Anna (1813), Tuomas (1816). Yrjö (1781-1849) avioitui Maria Loposen (1779-1842) kanssa. Heillä lapset: Antti (1808), Kaarina (1812), Helena (1815) ja Aune (1821). Johannes (1781-1807) avioitui Eeva Eevan (1784-1856) kanssa. Heidän lapset: Aatami (1806).

Aapro Yrjönp Tuokko [T125]

Aapro Tuokko (1745-1779) avioitui Maria Tiinuksen (1744-1803) kanssa. Perhe asui Koselassa. Heillä lapset: Tuomas (1768) ja Anna (1770). Tuomaan (1768-1816) 1. puoliso oli Eeva Hämäläinen (1770-1805). Heillä lapset: Pietari (1792), Aapro (1795), Maria (1798), Matti (1803), Matti (1805). Tuomaan 2. vaimo oli Katri Hämäläinen (1784-1807). Heillä poika Mikko (1807-1881).

Juho Tuokko [T13]

Juho Tuokko () ja Johanna Anttonen asuivat ensivaiheessa itsellisinä Yrjö Tuokon tilalla. Juho ja Yrjö olivat veljeksiä. Juholla lapset: Maria ja Kaarina.

Pauli Tuokko [T2]

Pauli Tuokko lienee asunut Metsäpirtin kylässä. Lähteissä häntä ei näy muuta kuin lasten kautta. Hänellä on ainakin 3 poikaa, Juho (1709), Martti (1712) ja Pekka 'Peter' (1719-1759), jotka kaikki asuivat Metsäpirtin kylässä.

Juho Paulinp Tuokko [T21]

Juho Tuokko (1709-1757) asuu kotitalallaan. Hänet mainitaan vuoden 1754 henkikirjassa Martin veljenä. Juho lienee ollut poikamies.

Martti Paulinp Tuokko [T22]

Martti Paulinp Tuokko (1712-1784) oli kahdesti aviossa. Ensimmäinen vaimo oli Liisa Yrjönr Eeva (171_-1755) ja toinen Maria Repo (1723-1783). Rippikirjan 1748-64 mukaan Yrjö Kuisma asui talol-

lisena Metsäpirtin kylässä kuolemaansa (1754) asti. Tämän jälkeen Martista tuli talonpoika samaan taloon. Martilla lapset Anna (1736), Liisa (1738), Pauli (1741), Esko (1742), Simo (1743), Matti (1744), Valpuri (1746), Aapro (1746), Matti (1758), Aune, Antti (1763), Liisa (1765), Maria (1766), Eeva (1768), Martti (1770). "

Tyttäristä Anna avioituu Vuolteelle Juho Rouhiaisen kanssa, Liisa Riiskaan Juho Nuoran kanssa, Valpuri (1746-1780) kotikylässä Matti Simonp Metson kanssa, Aune (1755-1834) Saaroisiin Martti Hämäläisen kanssa Maria (1766) Vilakkalaan Simo Simonp Meskasen kanssa ja Eeva Riiskaan Antti Juhonp Viskarin kanssa.

Pauli Martinp Tuokko [T223]

Pauli Martinp Tuokko (1741-1808) oli kaksi kertaa aviossa. Ensin Anna Immosen (1745-1790) kanssa ja sitten Maria Lobron (1767-) kanssa. Lapset Anna Immosen kanssa: Heikki (1767), Martti (1773), Katariina (1778), Pietari 'Petrus' (1782) ja Maria Lobron kanssa: David (1791), Maria (1795). Martti (1773) avioituu Liisa Korkan (1773) kanssa. Heillä lapset: Juho (1796), Pauli (1803), Kaapre (1807), Heikki (1809).

Simo Martinp Tuokko [T225]

Simo Tuokolla (1743-1783) ja Valpuri Haapsaarella (1753-1812) lapset: Elias (1772), Anna (1775), Johannes (1777), Mikko (1780). Elias (1772-1835) avioituu Anna Jäppisen kanssa. Heillä lapset: Simo, Antti, Martta, Juho, Maria ja Tuomas. Mikko (1780) avioitui Anna Meskasen kanssa.

Aapro Martinp Tuokko [T228]

Aapro Tuokolla (1746-1804) ja Riitta Kyllästäisellä (1750-1806) lapset: Yrjö (1775), Kaapro (1779), Mikko (1782), Hannu (1785), Aapro (1787), Martti (1790), Riitta (1792) ja Anna (1795). Yrjö (1775-1806) ja Liisa Ahtiäisellä (1777-1850) lapset: Riitta (1796), Anna (1798), Aune (1802), Aapro (1805). Martti (1790-1876) avioitui Aune Meskasen kanssa. Heillä lapset: Aapro (1811), Yrjö (1813), Juho (1817), Riitta (1820), Maria (1822), Valpuri (1825)

Matti Martinp Tuokko [T229]

Matti Tuokko (1758-1823) oli kolme kertaa naimisissa. Ensin Liisa Hatakan (1757-1782), sitten Maria Tuokon (176_-1783) ja kolmanneksi Riitta Paukun (1762-1822) kanssa. Matilla ja Riitalla lapset: Maria (1785), Matti (1788), Martti (1791), Anna (1793), Maria (1795), Valpuri (1801). Matti (1788-) avioitui kotikylän tytön Helena Metson (1785-) kanssa. Heillä lapset: Maria (1813) ja Lauri (1815).

Pekka Tuokko [T23]

Pekka Paulinp Tuokko (1719-1759) asui itsellisenä Metsäpirtin kylässä. Hänet mainitaan myös torpparina Korholan kylässä. Pekan vaimona on Anna Pekantr (). Heillä lapset: Anna, Antti, Katariina (1752), Simon (1755) ja Tapani (1757). Anna avioituu Sakkolan kirkolle Matti Danielinp Sipiläisen kanssa.

Tapani Tuokko [T235]

Tapani Pekanp Tuokko (1757-1822) oli muuttanut Koukunniemelle ennen avioliittoaan Maria Akkasen (1754-1799) kanssa. Heillä lapset: Anna (1888), Heikki (1791), Joonas (1795). Tapani on talonpoika. Hän on syntynyt Korholaan. Heikki (1791) avioitui Hanna Läätin (1796) kanssa. Heillä lapset: Kuho (1818), Pauli (1826) ja Petteri (1829). Joonas (1795-1855) avioituu Maria Keikin kanssa. Heillä lapset: Matti (1818), Antti (1820) ja Pauli (1831).

Lauri Tuokko [T3]

Lauri Tuokko on Sakkolan kirkolla asuneiden Tuokkojen kantaisä. Häntä itseään ei ole mainittu Sakkolan lähteissä. Näin ollen on epävarmaa, onko hän asunut Sakkolan kirkolla. Hänen vaimonsa Beata Kautiainen (k 1756) asuu kirkolla poikansa Matin perheen kanssa.

Matti Laurinp Tuokko [T31]

Matti Laurinp Tuokko (172_-1780) asui Sakkolan kirkolla. Hänellä lapset: Paul (1755), Valpuri (1758), Beata (1760), Matti (1762). Matti oli ensin aviossa Maria Matintr Suikkasen (1731-1761) ja hänen jälkeensä Valpuri Eevan kanssa. Henkikirja vuodelta 1754 kertoo 4-hen

kisestä perheestä, johon Matin ja Marian lisäksi kuuluivat Matin äiti Beata Kautiainen (k 1756) ja Matti Suikkanen.

Matti Matinp Tuokko [T314]

Matti Matinp Tuokko (1761-) ja vaimonsa Marketta Ohvo (1761-1832) asuvat niinikään Sakkolan kirkolla. Heillä lapset: Maria (1783), Valpuri (1786), Anna (1788), Matti (1792), Maria (1796) ja Samuel (1805).

Sakkolan kirkolla asui myös Samuel Tuokko [T111], joka on mainittu Koselan yhteydessä. Hänellä on myös jälkipolvea.

Tuokko [T4]

Metsäpirtin Koselan ja Lapanai-
sten kylissä asui myös kreikkalaistal-
lisiä Tuokkoja ainakin 1700-luvulta lähtien.
En tunne varmuudella kantaisää. Vuoden
1818 henkikirjan mukaan Koselan 3.
tilan toisen osa oli Ignatej Fedoroffin
omistuksessa. Hänen vaimonsa oli Tuok-
ko. Perheessä asuivat myös vaimon sisar-
ukset Maria Tuokko ja Oleuna Tuokko.
Lisäksi talossa asui yhtiömiehen leski
Jonna Tuokko. Käytän Ignatejsta ja
vaimostaan lyhennettä T41.

Ignatej Feodoroff [T41]

Ignatej Feodoroff (1785) asui Kose-
lassa 1800-luvulla, Koselan 3. tilaa.
Vuoden 1818 henkikirjan mukaan hänen
kanssaan asuivat vaimo ja lapset Sofia
(1812), Alexei (1814), Alexander (1816),
sisar Palagei (1789), käly Maria Tuokko
(1798) [T42] ja poikansa Konstantin
(1816), käly Helena Tuokko (1800)
[T43] sekä itsellinen Smalugoff (1778) ja
vaimonsa sekä lapset Alexander (1805)
ja Wasilei (1805), yhtiömiehen leski Jon-
na Tuokko (1786) sekä lapsensa Jonna.

Alexei Tuokko [T412]

Alexei Ignateinp Tuokko (1809-1876)
asui perheineen Koselassa. Hänellä aina-
kin 3 poikaa: Nikolai, Pauli ja Vasili.

Alexander Tuokko [T413]

Alexanteri Tuokko (1816-1875) avi-
oitui Daria Ivanovan kanssa. He asuivat
Koselassa. Heillä ainakin lapset Ivan
(Juho), Nikolai ja Dmitri. Heistä Ivan
(1842-1909) kasvoi aikuiseksi ja avioitui

Maria Trofimovin kanssa. Heillä useita
lapsia.

Konstantin Tuokko [T421]

Konstantin Tuokko (1816) avioitui
Vaskelan kylässä asuvan Ksenia Andre-
intr Vaskan (1815-1897) kanssa. Kon-
stantinin liittymää Fedorof Tuokkoon en-
osaa varmuudella sanoa. Konstantin asui
perheineen Lapanai-
sten kylässä. Hänellä
oli suuri perhe. Lapsista Ivan 'Juho'
(1844-1906) avioitui Maria Podushkinin
(1851-1885), Simon (1846-1920) Jevdo-
kia Vasilintyttären (1850-1896), Paavo
(1848-1883) Mavra Podushkinin (1856)
ja Maria (1862-1935) Martti Heikinp
Kuopan (1868-1912) kanssa.

Mistä Tuokot ovat tulleet Sakkolaan?

Tuokot ovat mitä luultavammin tulleet
Muolaasta, jossa Tuokkoja on tavattu
1500-luvulta lähtien.

Tuokot 1939 Metsäpirtissä

Tuokko oli yksi yleisimmistä metsä-
pirttiläisistä suvuista talvisotaa ennen.
Tuokkoja asui ainakin seuraavissa kylis-
sä: Joentaa, Korholanjaama (Paukunmä-
ki), Kosela, Koukunniemi, Lapanainen,
Malaki, Metsäpirtti, Neusaari, Raaju,
Sunikkala, Taipale ja Vanhajaama.

Laulutaiteilija Raita Karpo os. Marila
tunnetaan 'Karjalan kultakäkösenä'.
Hänen äitinsä on Koselan Tuokkoja.
Oheisessa taulukossa on hänen esipol-
vensa Tuokko-sukuun.

Raita os Marila s. 1941 Taipalsaari
ä: Amanda Tuokko (s. 1903 Kosela, k.
1999 Lappeenranta)
äi: Martti Tuokko (s. 1866 Kosela)
äii: Yrjö Tuokko (s. 1836 Kosela, k.
1885 Kosela)
äiii: Antti Tuokko (s. 1808 Kosela, k.
1865 Kosela)
äiiii: Yrjö Tuokko (s. 1781 Kosela, k.
1849 Kosela)
äiiiii: Matti Tuokko (s. 1736 Kosela, k.
1798 Kosela) [T123]

Kalévi Hyytiä

www.metsapirtti.net

Katso kotisivuilta

tarkempi kuvaus Tuokko-suvusta

Karjalaiset

kirjamessut 2. -3.12.

Toiset karjalaiset kirjamessut pide-
tään Karjalatalolla Helsingissä 2.
– 3.12.2005. Tänäkin vuonna
on ilmestynyt useita muistelmia ja
kyläkirjoja. Niihin ja muihin viime
vuosina julkaistuihin teoksiin on
koottuna runsaasti arvokasta ja ainut-
kertaista karjalaista kulttuuriperintöä.
Kirjamessuilla voi tutustua karjalaisiin
pitäjä-, suku-, kylä- ja koulupiirikirjoi-
hin sekä henkilökohtaisiin muistelmiin,
karttoihin ja muuhun laajaan Karjalasta
kertovaan kirjallisuuteen. Mukana on
uutta ja vanhaa kirjallisuutta.

Kahden päivän aikana ohjelmassa
on karjalaisuutta käsittelevien kirjai-
lijoiden esittelyä, kirjankustantajien
kokemuksia ja vinkkejä julkaisujen
tekijöille. Kirjamessuilla julkistetaan
Vuoden karjalainen kirja 2005; A.W.
Ervastin 'Muistelmia matkalta Venä-
jän Karjalassa 1879'. Kirjan esittelee
teoksen toimittaja professori Pekka
Laaksonen.

Kirjamessuille saapuu myös Evakko-
lapset-kirjan toimittaja Iris Saloranta ja
muutama omista evakkolapsiajoistaan
kirjassa kertova kirjoittaja. Filosofian
liseniaatti Miia Vaska kertoo suoma-
laisten salatuista elämästä päiväkirjojen
pohjalta. Ohjelmassa on mukana myös
rautaisannos karjalankielistä kirjalli-
suutta, jota tulevat esittelemään Tverin
karjalaiset ja Karjalan Kielen Seuran
edustajat. Kotimaisten kielten tutki-
muskeskuksen tutkija Marja Torikka
esittelee karjalan kielen sanakirjaa,
jonka viimeinen eli kuudes osa on
ilmestynyt tänä vuonna.

Tilaisuus on Karjalatalolla Helsin-
gissä.

Lisätietoja ja pöytävaraukset Karjalan
Liitosta, Saija Pelvas, p. 09 7288 1715,
saija.pelvas@karjalanliitto.fi tai

Mervi Piipponen, p. 09 - 7288 1714,
mervi.piipponen@karjalanliitto.fi.

Tapahtuman järjestää Karjalan Liitto
ja OK-opintokeskus.

Karjalaiset kirjamessut
perjantai 2.12. klo 14 - 19
lauantai 3.12. klo 11 - 18
Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki

Viimeinen juna jätti Sakkolan Kukot

Sukuhaaramme asui Sakkolan pi-
täjän Valkjärven kylässä, Räisä-
län rajalla, Hajanotko -nimisessä
kylänosassa, joka sijaitsi Kivini-
men koskelta kahdeksisen kilometriä
Räisälään päin. Kun talvisota alkoi
30.11.1939, Neuvostoliiton armeijan
odotettua nopeampi eteneminen muutti
meidänkin suunnitellun lähdön aivan
kokonaan.

Sodan alkupäivinä oli jaettu varoitus,
joka kehotti olemaan kahden tunnin
lähtövalmiudessa. Mukaan voi ottaa
yhden kassin, peitehuovan ja evästä
pariksi päiväksi. Tarkoitus oli siirtyä
Sakkolan asemalta sisempään Suomeen
pimeän aikana 5. joulukuuta, mutta
vihollisen eteneminen muutti junan
aikataulua niin, että se oli tultava aikai-
semmin Kiviniemen kosken yli, koska
sillat piti räjäyttää neuvostosotilaiden
etenemisen estämiseksi. Ja näin vii-
meinen juna jätti meidät. Sen mentyä
sotilaat ajoivat hevosella pihallemme
ja sanoivat, että lähtöön oli aikaa enää
vain 15 minuuttia.

Kun äitini ja hänen vanhempansa
Antti ja Helena ja minä istuimme rees-
sä lähtövalmiina, toivat sotilaat meille
vielä oman kodin uunissa paistettua
lämmintä leipää ja illalla teurastetut
sian puolikkaan. Evakkomatka alkoi
kokonaan toiseen suuntaan kuin olim-
me suunnitelleet.

Lähdimme metsän poikki Lupran
kylään ja sieltä edelleen Pyhäjärven
Musakanlahteen. Takanamme taivas
hehkui punaisena, koska Raudun ja
Metsäpirtin kirkonkylät paloivat, kuin
myös Sakkolan Suvannon eteläpuolella
olevat kylät. Tykkien jylinän saattele-
mana saavuimme Konnitsaan ja edel-
leen Myllypellon asemalle, jossa juna
odotti meitä. Näin alkoi matkamme
kohti Urjalaan.

Junamatkasta muistan vain, että eräs
setä nosti minut matkalaukkuhyllylle
nukkumaan. Olimme joutuneet vää-
rään vaunuun ja Urjalasta jatkoimme
edelleen seuraavalle pysähdyspaikalle.
Siellä huomattiin muutaman perheen
olevan väärällä asemalla ja jouduimme
palaamaan Urjalaan. Sieltä jatkoimme
Hakkilan kylään, Viljasen papan ja
maman isoon tupaan, johon lisäksi

”Perunat kaivettiin
maasta lumen alta.

Isä kertoi
myöhemmin
ampuneensa talven
aikana 42 jänistä.”

me majoittui Aleks-sedän ja Tenhosen
perheet. Aluksi kävimme läheisellä
kansakoululla syömässä, ja elimme
jonkinlaisessa yhteistaloudessa. Ke-
vään koittaessa perheille löytyi asunto.
Meidän perhe muutti Viialaan Sarkkilan
kylään, jossa Antti-äijä kuoli. Jonkin
ajan kuluttua muutimme Ylöjärven
Vahantaan.

Takaisin kotiin Karjalaan

30.6.1941 Karjalan valtauksen edis-
tyessä aloimme suunnitella takaisin
kotiin lähtöä. Kun Karjalan kannasta
oli vapautettu niin, että neuvostoar-
meija oli työnnetty Vuoksen vesistön
eteläpuolelle ja kun tiesimme kotimme
kärsineen vähäisiä vaurioita, oli toivo
päästä pikaisesti kotiin.

Isä oli ikänsä perusteella vapautettu
rintamapalveluksesta. Hän oli vartioin-
titehtävissä Kiviniemen sillalla, jonka
pioneerit olivat heti valtauksen jälkeen
korjanneet puusillaksi. Vapaa-aikoina
isä kävi kunnostamassa kotiamme.
Vihdoin lokakuun alussa hän kutsut
minut ja äitini kotiin, ja pakkasimme
vähäiset tavaramme. Junaan odotellessa
mummoni Helena, joka oli jo vanha
ja matkasta rasittunut, lähti yksikseen
kävelemään – ja kun junan lähtöaika
tuli, ei mummoa löytynyt mistään.
Junan lähdettyä mummo löytyi ja
viranomaiset toimittivat hänet Kurun
kunnalliskotiin sairaosastolle, jossa
hän oli koko jatkosodan ajan. Karja-
lassa hän ei enää käynyt.

Meidän kolmihenkinen perhe, isä,
äiti ja minä, seitsenvuotias poika, ase-
tuimme ensimmäisinä siviiliasukkaina
kylään – muutamaa kuukautta ei sin-
ne muita muuttanut. Ruokataloutemme
oli alkeellista. Perunat kaivettiin maasta
lumen alta. Isä kertoi myöhemmin

ampuneensa talven aikana 42 jänistä,
ja ilmeisesti sotilaat toimittivat meille
välttämättömät elintarvikkeet.

Jouluna koristelimme kuusen ripotte-
lemalla suolaa sen oksille. Näillä eväillä
elämämme Karjalassa taas alkoi.

Muutama päivä neuvostoarmeijan
suurhyökkäyksen alusta vuonna 1944
talvisodan evakkotaival alkoi toistua.
Kiviniemen silta räjäytettiin, viimei-
nen juna jätti ja armeijan kuorma-auto
ajoi meidän pihaan ja lähtö tapahtui
taas hetkessä. Meidän vietiin ensin
Sakkolan asemalle, josta juna oli jo
lähtenyt. Sitten meidän vaihdettiin toi-
seen autoon, joka vei meidät Kirvuun
Sairalan asemalle, josta pääsimme
junaan. Kun juna oli ohittanut Elisen-
vaaran risteysaseman, jälkeemme tullut
juna pysäytettiin sinne odottamaan
neuvostoarmeijan pommikoneita, jotka
tulivat ja pommittivat tuhoisin seurauk-
sin. Pommituksessa kuoli kymmeniä
ihmisiä ja myös meidän tavaramme
tuhoutuivat.

Meidän junamme lähestyessä Savon-
linnaa tuli jälleen ilmahälytys. Juna
pysäytettiin Kyrönniemen sillan ja
Pääskylahden aseman väliseen kalli-
oleikkaukseen. Kaikkien oli poistuttava
junasta metsään. Onneksi Savonlinnaa
ei silloin pommitettu.

Matkamme jatkui Äänekoskelle,
josta meidät siirrettiin vesikuljetuk-
seen proomuun, hinaaja vei meidät
Konginkankaalle. Saimme sieltä asun-
non. Sitten muutimme Punkalaitumen
Kivisenojalle, sieltä Rantasalmelle ja
edelleen Enonkoskelle. Aleks-sedän
perhe päätyi Jyväskylän seutuville.

Evakkotaipaleella saimme joka pai-
kassa ystävällistä kohtelua, josta vie-
läkin kiitos.

Tämä kirjoitus perustuu äitini ja isäni
kertomuksiin ja omiin muistitietoihini

Eero Kukko

Kirjoittajan isä oli Matti Kukko,
kotiväynä Antti ja Helena Tiinuksen
talossa naimisissa heidän ainoan lap-
sensa Varpu-tyttären kanssa. Kirjoitus
on julkaistu aiemmin Kukkojen suku-
kirjassa.

VIRKIN VIRKKEET

Tuloksellista yhteistyötä

Olen viime viikkojen aikana saanut lukuisan määrän yhteydenottoja, joiden sisällöt liittyvät tavalla tai toisella nykyisyyteen ja ehkä vielä enemmän jo elettyyn elämään eri ihmisten näkökulmista katsottuna. Kiitoksen sana on paikallaan esittä.

Viime numerossa aloitin ”Wanhat kuvat kertovat...” -sarjan ja se tuotti tulosta. Noisniemen pojat on tunnustettu; kiitos Toivo Käpille ja lottakuvastakin jo useiden nimet on selvillä. Kuninkaannistintin koulun oppilaskuva onkin vuodelta 1934 ja oppilaiden nimet muutamaa lukuun ottamatta sain Maija-Liisa Kalliokoskelta. Kiitos kaikille palautteita antaneille; yksittäinenkin tieto on arvokas jälkipolville tallennettavaksi.

Tämän lehden teemana on sukuihin liittyvä perinnytyö eri muodoissa. Kun asiaa tarkastellaan laajasti voidaan mielestäni kaiken työn lähtövoimana pitää itse kunkin sisimmästä kumpuavaa kiitollisuutta vanhempiamme ja isovanhempiamme kohtaan. Mitä enemmän tiedämme heistä, sitä merkittävämmäksi koemme perinnytyön merkityksen.

Jokaiselle halukkaalle riittää varmasti tutkittavaa ja asioilla on aina kytkeä

”Syvältä kumpuavaa
voimaa saamme
toisiamme tapaamal-
la, keskustelun tai
viestien muodossa.”

toisiinsa liikummepa sitten henkilötietoja, tapahtumia tai paikkoja tutkien.

Syvältä kumpuavaa voimaa saamme toisiamme tapaamalla, keskustelun tai viestien muodossa.

Entiset muistot ovat pulpunneet esiin kuin kirkas lähde kallion halkeamasta ehtymättömin voimin. Niin kuin vesi virvoittaa janoisen suun, niin vaikuttaa myös entisistä ajoista kertovat dokumentit ja muistorikkaat tekstit.

Hämeenlinnan tarinaillassa kuulin Aili Pärssisen esittämänä Kotikirkko -runon, jonka sisältö kertoo omalla tavallaan kaiken sen, mitä siellä on ollut muistamisen arvoista jälkipolville.

Muistathan Pikkujouluuristeilyn 27.-28.11.2005.

Annan lisätietoja ja otan vastaan ilmoittautumisia koskien matkareittiä 6. Kts. numero 6/2005 s. 23.

Hyviä lukuhetkiä toivottaen

Taisto Virkki
Paununkatu 24
33700 Tampere
p. 03 - 363 1750 koti
0400 5767 22
taisto.virkki@luukku.com

SUVANNON SEUDUN AINEISTOT

toimitetaan yhdyshenkilöillemme

Sakkola: Marjo Ristilä-Toikka

Metsäpirtti: Ilmi Pesonen

Vuoksela: Taisto Virkki

Katso yhteystiedot takasivulta ja tule mukaan pitäjälehdien tekoon!

Kotikirkko

*Kesäaamussa kuulakkaassa
kun kaste vielä on maassa,
kun Vuokselta vienosti tuulee
ja kellojen kaikua kuulee.*

*Käyt muistoissa hiljaa sinne,
missä kaunis on männikkörinne,
missä suojassa aidan harmaan
kotikirkkomme näet armaan.*

*Miten kaunis on Lammasniemi
ja tiekin, mi sinne viepi.
paljon sinne jäi kallista meille,
kun kuljimme vieraille.*

*Puiden välistä välkkyi Vuoksi,
kun käymme me kummun luokse,
missä lepäivät poikamme rakkaat,
nuo sankarit kunniakkaat.*

*Vaan lohtua meille yhä
suo Jumalan sana pyhä
ja toivo, että me heidät kerran
näemme luona Elämän Herran.*

*Muiston kello nyt kutsuu meitä
ja saavumme eri teitä.
me astumme hiljaa kirkkoon
ja joudumme ystäväin joukkoon.*

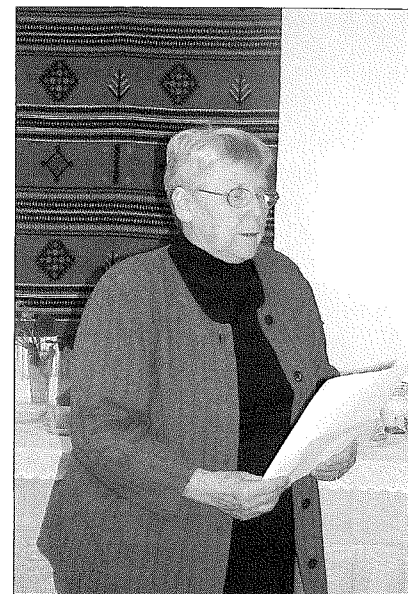
*On kaunista soitto urkujen
ja tuttuja sanat virsien.
myös tuttu on paimenen ääni
ja kaikki min nähdä voi.*

*Nämä muistot on meille rakkaat
ja me olemme muistoissa siellä
vain kirkastuu vuosien tiellä.*

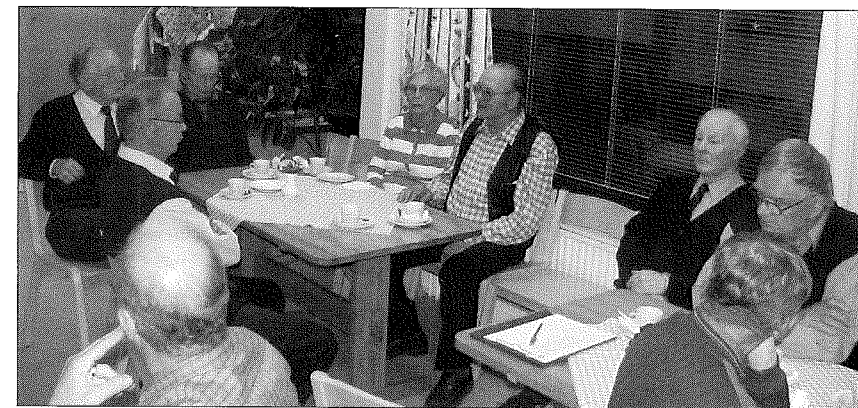
Kirjoittaja Aune Väntsi.
Runo on esitetty ensi kerran
Vuoksen Seurakunnan
jäähyväisjuhlassa 6.1.1950.

Samana päivänä aloitti
toimintansa Vuokselalaisten
Pitäjäseura ry,
nytemmin
VUOKSELA-SEURA ry.

Tarinaillatapahtuma Hämeenlinnassa

Aili Pärssisen tunteellinen runonlausunta sai entiset muistot mieleen Vuoksella eletystä ajasta.

Vuoksela-Seuran järjestämää tarinaillaa vietettiin Hämeenlinnan Karjala-pirtillä 12.10.2005. Koolla oli parisenkymmentä henkilöä ja seuran sihteeri Laila Saario huolehti kahvituksesta eli maukkaat itse leivottu karjalanpiirakat, vehnäset ja kakut maistuiivat ja saivat jutut luistamaan.

Taisto Virkin alkutervehdyksen jälkeen kukin esitteli itsensä ja sukujurensa sekä kertoili yksittäisiä entisiä tapahtumia joita olisi riittänyt vaikka seuraavaan päivään.

Taisto kertoi seuran ensi vuoden

toimintasuunnitelmista mm. jäsenmaksuperinnästä, Vuoksela-juhlasta ja työn alla olevista julkaisuista, sekä ensi kesän matkasuunnitelmista. Viime kesän muistona katseltiin videokoooste kesäkuussa tapahtuneesta kotiseutumatkasta. Aili Pärssinen esitti Aune Väntsin runon ”Kotikirkko”, joka oli esitetty aikanaan Vuoksen seurakunnan jäähyväisjuhlassa 6.1.1950.

Ilta pimeni ja kolmen tunnin yhdesäolon jälkeen erkanimme kukin omille kotipoluille. Olimme saaneet haastella hämäläriköissä. -TV

Karjalan Liiton infotilaisuus Äijälä-talossa Kangasalla

Karjalan Liiton edustajat esittelivät Tampereen piirin tilaisuudessa 11.10.2005 Äijälä-talossa ajankohtaisia tuleviin toimintoihin liittyviä asioita. Eniten keskustelua herätti ensi vuoden jäsenmaksua koskeva muutos ja miten maksua aletaan periä, jos henkilö on samaan aikaan useamman seuran jäsen.

Seurat ja yhdistykset joutuvat asiaa vielä puntaroimaan, miten toimitaan. Esityksiä kuunneltiin tarkkaavaisesti ja kysymyksiä kirjattiin ylös. Asiat eivät täysin auenneet ja pohdittavaa riittää kentällä.

Henkilöt vasemmalta: Yrjö Ilonen (Raivola-Seura ry), Pekka Paavolainen (Paavolaisen Sukuseura ry), Yrjö S. Kaasalainen (Pyhäjärvi-Säätiö) ja Laila Saario (Vuoksela-Seura ry)

Taisto Virkki

Pitäjämme
internetissä:

www.vuoksela-seura.fi

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

Hirvisaaren, Noisniemen ja Alholan kansakoulut

Hirvisaaren kansakoulu.

Vuokselan koulusarja jatkuu

Vuokselan kansakoulujen historiaa ja eri koulupiirejä on esitelty tämän vuoden numeroista 2 eteenpäin. Tähän mennessä on koulupiireistä ollut esillä Räihärannan, Uudenkylän, Kuninkaanristin ja Päiväkenen koulut.

Viime numerossa (6/2005) s. 24 esillä ollut kuva esittää Päiväkenen kansakoulua eikä Uudenkylän kansakoulua kuten tekstissä oli mainittu. Painovirhe oli lähtöisin kirjoittajan sormista!

Hirvisaaren koulu

Hirvisaaren koulun perustamispäätös tehtiin tammikuussa 1918. Koulu toimi aluksi vuokrahuoneissa Maria ja Iida Virkin talossa. Oma koulutalo rakennettiin keskelle kylää Juho Joosepinpoika Lemmetyltä ja Yrjö Kuoselta ostetulle tontille vuonna 1923. Vuonna 1937 suoritettiin koululla laajennus- ja korjaustöitä. Vuonna 1944 suunniteltiin koululle rakennettavaksi alakoulun

opettajan asunto ja koulukeittola.

18-viikkoinen alakoulu aloitti toimintansa 1929. Se muutettiin 36-viikkoiseksi 1936.

Hirvisaaren koulun perustamista oli odotettu hartaasti. Aluksi oli kouluun melko iäkkäitä pyrkijöitä, kun vaikeiden kulkuyhteyksien takia ei oltu kouluun lähdetty toisiin kyliin. Koulu tuli kuitenkin monin tavoin elävöittämään saaren jokapäiväistä elämää, sillä koulun opettajat olivat mukana kaikissa kyläkunnan yhteisissä riennoissa samaan tapaan kuin muuallakin. Koulun ympärille keskittyi kuoro-, marssi- ja seurakuntatyö.

Opettajina toimivat: Eeva Maria Lampisuo 1918-22, Paavo Saarelainen 1922-23, Mandi Virkki 1923-24 ja Betty Juvonen 1924-39 ja 1942-44.

Alakoulun opettajina olivat: Kaisa Helppolainen 1929-31, Anna-Liisa Kurikka 1931-36, Kurikka oli myös Alholan alakoulun opettajana, Hertta Maija Tellervo Pekanheimo 1936-37 ja Aune Elina Väntsi 1937-39 sekä

1942-44.

Käsityönopettajina olivat: Aleks Karvanen 1918-21, 1925-29 ja 1932-36, Aliina Saarelainen 1921-23, Aleks Käppi 1923-24, Joh. Puukka 1924-25, Antti Ryyppö 1929-32 ja Paavo Kinanen 1936-39 sekä 1942-44.

Oppilaita oli Hirvisaareissa 30-40 vaiheilla, mutta 1938 oli oppilasmäärä jo 52 ja seuraavana syksynä 65, josta määrästä jatkokoululaisia oli 20. Alakoulussa oli oppilaita 19-29.

Noisniemen kansakoulu

Noisniemen koulupiiri perustettiin 1922, jolloin perustettiin myös yhteinen Noisniemen-Päiväkenen kiertävän alakoulun opettajan toimi. Alakoulu aloitti toimintansa kevatlukukaudella 1923 Juho Virkiltä vuokratussa huoneissa. 1924 vuokrattiin huoneisto koulua varten Tahvo Loposelta. 1928 tuomari Berner lahjoitti koululle tontin sillä ehdolla, että koululle perustetaan ainakin 2000 markan arvoinen kirjasto. Koulutalo olisi pitänyt rakentaa oppivelvol-

Noisniemen koululaisia v. 1933. Takana Raaskan talo, jossa koulua pidettiin. HUOM! Löytyyköhän Noisniemen v. 1937 valmistuneesta koulurakennuksesta kuvaa. Taisto Virkki odottaa tietoja!

lisuuden täytäntöönpanosuunnitelman mukaan jo 1928, mutta rakennushankkeeseen ryhtymistä viivyteltiin. Vuonna 1931 maaherra velvoitti rakentamaan koulun sakon uhalla, mutta rakentaminen jäi vieläkin muutamiksi vuosiksi. Yläkoulun toiminta aloitettiin kuitenkin syksyllä 1931 Anna Raaskalta vuokratussa huoneissa. Samalla koulu muutettiin supistetuksi. Oma koulutalo valmistui vasta 1937.

Supistetun koulun opettajana toimi Martta Sofia Karonen 1931-39 sekä 1942-44 ja käsityönopettajana Matti Mononen samoin koko ajan.

Alakoulun opettajina olivat: Hilja Pulkki 1922-23, Anna-Liisa Kurikka 1923-25 ja Terttu Seppänen-Junttila 1925-31.

Alakoulun puolella oli oppilaita 9-14 ja yläkoulun puolella 20-36.

Alholan kansakoulu

Alholan kylän asukkaat pyysivät omaa koulua keväällä 1922. Samana vuonna perustettiin Alholan koulupiiri sekä Alholan ja Vuokselan kiertävä alakoulun opettajan virka, mutta koulutoimi jäi kuitenkin aloittamatta. Kesällä 1926 anottiin kunnalta yläkoulun perustamista, mutta kunta oli juuri itse pyytännyt oppivelvollisuuden

Alholan kansakoulu.

täytäntöönpanossa lykkäystä, jätettiin kylälaisten anomus huomioon ottamatta. Kun asiasta valitettiin, oli kunnan ryhdyttävä koulua perustamaan. Koulu aloitettiin syksyllä 1929 Sakari Pulkilta vuokratussa huoneissa. Vuonna 1932 ostettiin Jooseppi Uosukaiselta talo 22.500 markan kauppahinnasta koulua varten. Uutta koulurakennusta ryhdyttiin rakentamaan 1934. Seuraavana vuonna yläkoulu oli jo päässyt muuttamaan siihen, mutta alakoulu toimi vielä vanhassa rakennuksessa. 1937 myytiin vanha rakennus huutokaupalla.

Uusi koulutalo oli suunniteltu supistetun koulun tarpeita varten ja vuonna 1937 saatiinkin lupa muuttaa Alholan

koulu supistetuksi kouluksi.

Opettajana toimi Liisa Annikki Rinne, myöh. Gyllenbögel, 1929 – 39 sekä 1942-44.

Alakoulun opettajina olivat: Kaisa Helppolainen 1929-31, Anna-Liisa Kurikka 1931-36 ja Terttu Junttila 1936.

Käsityönopettajina olivat Aleks Karvanen 1929-36 ja Paavo Kinanen 1936-39 sekä 1942-44.

Alholan koulun oppilasmäärä pysytteli noin 30:n tienoilla.

Taisto Virkki
Lähde: Vuoksela-arkisto

Karjalaista ruokaperinnettä: Talkkunaa ja sianlihaa

Omakehtainen tutustumiseni talkkunajauhoihin kävi Anna-tätini avioituttua hämäläisen miehen kanssa. Talkkunajauhot sekoitettiin erittäin happaman piimän joukkoon. Tämä ruoka ei lapsena lukeutunut mieluiseksi, pikemminkin se synnytti kauhua kesäisille vierailumatkoillemme tätini luokse. Mutta kuten usein käy, lapsena vastenmieliseksi koettu ruoka alkaakin vanhempana maistua hyvältä. Näin kävi minullekin talkkunan kanssa.

Martta Karvonen-Olesenin tiedusteltua talkkunajauhoruoaan ohjetta löysin Martan Keittokirjasta vuodelta 1934 kaksi toisiinsa liittyvää ohjetta, joista ehkä löytyy neuvo lapsuudenajan herkun valmistamiseen.

Kopratakkunaa

Talkkunajauhoja sekoitetaan suolalla maustettuun kiehuvaan veteen niin paljon, että saadaan jäykähköä puuroa. Syödään voi-silman ja maidon kera.

Kopratakkunaa, kuoriperunoita ja käristettyä sianlihaa

Sianliha leikataan viipaleiksi ja käristetään äkkiä. Käristettäessä sulanutta rasvaa pannaan kopratakkunan silmäksi, syödään sianlihaviipaleiden ja kuoriperunoiden kera.

Talkkunaterveisin

Raili Leino (Kopperoinen)
Halikko/ Sakkolan Haparainen

P.S. Seuraavaan numeroon saamme talkkunatietoa myös Henni Hatakalta Tampereelta.

Lapinlahden kyläkirja on valmistumassa

Sakkolan Lapinlahden kylän kyläkirjan teko on loppusuoralla. Kirjan tekstit on tehty ja kuvat valittu, ja parhaillaan hoidetaan kirjaa kirjapainoon.

– Tarkoitus on saada kirja tämän vuoden puolella valmiiksi, jos saamme pikaisesti kirjapainon valittua. Joka tapauksessa kirja valmistuu tämän vuoden aikana tai ensi vuoden alussa, kertoo kirjatyöryhmän veturi Esko Kallonen.

Lisätietoja ja kirjan ennakkotilauksia voi jättää Kalloselle. Yhteystiedot:

Esko Kallonen
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
puh. 03- 3676 603 tai 040 5540 747

Vilakkala-kirjan julkaiseminen siirtyy ensi vuoteen

Sakkolan Vilakkalan kyläkirjan teko on otettu aikalisä. Kirjan oli alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus valmistua joulukuun 2005 mennessä, mutta tekoon tarvitaan vielä hieman lisäaikaa, ja kirja julkaistaan ensi vuoden kuluessa.

Kirjan valokuvat on taltioitu ja työ-

ryhmää johtava Teuvo Viskari Orivedeltä on aloittanut kuvien palauttamisen omistajilleen. Kirjaa koostava Marjo Ristilä-Toikka kertoo, että osa teksteistä on jo valmiina ja loppuosan työstäminen jatkuu vielä. Myös aiheeseen liittyvät äänikasetit saadaan käyttöön eli digitoitua Antti Hynnän avustuksella.

Suvannon Seutu -lehden tulevia teemanumeroita

Joulukuu 2005:

* Jouluperinteet, joulunvietto.

Helmikuu 2006:

* Evakkotarinoita.

Maaliskuu 2006:

* Pääsiäisperinteet ja vuodenkierron mukaiset tavat ja tapahtumat karjalaisessa kulttuurissa.

Toukokuu 2006:

* Äitienpäiväperinteet

ja urheilusta pitäjissämme.

Kesäkuu 2006:

* Juhannusjuhlista ja kalastuksesta.

Seuraavan Suvannon Seudun teemana jouluperinteet!

Muistele jouluihin liittyviä tapoja ja tapahtumia, niin miesten kuin naisten näkökulmasta! Miten jouluun valmistauduttiin, mitä ruokia ja lahjoja laitettiin, miten joulunpyhiä vietettiin?

Kerro myös uudenvuoden ja loppiaisen ajasta.

Lehteen tarkoitettu aineisto pitää olla toimituksessa jo itsenäisyyspäivään mennessä, kiitos.

KUOLLEITA

Hilka Ristilä, o.s. Raaska, syntynyt 20.10.1923, kuoli Lempäälän Himminkodossa 2.9.2005.

Hilka syntyi Raaskan perheeseen Sakkolan Petäjärvellä Edvard ja Helena, o.s. Karvasen, nuorimpana lapsena. Lapsuusvuodet olivat onnellista aikaa yhdessä perheen ja karjalaisen kyläyhteisön kanssa.

Evakkotaipaleelle hän joutui 16-vuotiaana, ja matkasi todella evakkoreessä uusiin maisemiin isänsä Edvardin kanssa Vappu-hevosien taittaessa taitalta kohti Hämettä ja Kylmäkoskea. Kotiinpaluu Karjalaan oli odotettu, mutta jatkosodan jälkeen oli lopullisesti asetettava uusille asuinsijoille.

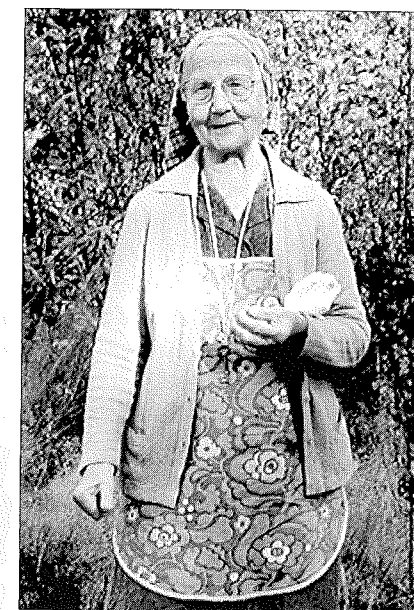
Päivätyötään Hilka teki perheenäitinä karjalaisen naisen tarmolla. Lasten vartuttua hän ehti olla muutamia vuosia myös työelämässä Lempäälän Ehtookodossa, jäätyään sittemmin sairaseläkkeelle. Iloa elämään toivat lapset ja lapsenlapset; lapsenlapsia hänelle ehti siunaantua kaikkiaan viisi poikaa ja yksi tyttö. Lastensa ja lastenlastensa

elämästä mummo jaksoi olla kiinnostunut aina viime päiviinsä asti.

Sairauden vietyä voimat kymmenkunta viime vuottaan Hilka vietti Lempäälän Himminkodossa hyvässä hoivassa.

Hilka-äiti pääsi Taivaan kotiin syyskuussa likimain tasan neljä vuotta puolisonsa Heikin, isämme, kuoleman jälkeen. Saattelimme äidin haudan lepoon läheisimpien läsnä ollessa.

Kaipaamaan jäivät Pirjo, Ismo ja Marjo perheineen.

Hilja Elina Nihti, syntyi 8.2.1909 Sakkolan Ojaniemessä Liisa ja Heikki Naskalin viidestä lapsesta keskimäisenä. 30.3.2005 hän pääsi toivomaansa Taivaan kotiin 96-vuotiaana.

Hilja ja Väinö Nihti avioituivat 1935. Sotien jälkeinen asuinpaikka oli Punalaidun. Hoidettavana oli seitsemän lasta, talo, maatila ja karja. Eläkkeelle jäätyä he ehtivät kyläillä lasten luona ja lastenlapsia hoitamassa. Leskeksi jäännin jälkeen tulivat mukaan ulko-

maanmatkat. Karjalan matkat varsinkin olivat mieleisiä. Hän näytti sisarusten kanssa lapsille ja lastenlapsille kaikki rakkaat kotipihat, pellot, metsät ja rannat. Nuorempana harrastuksia olivat karjanhoito, marttatyö ja ompelu, myöhemmin sienestys ja marjastus. Metsässä kulkiessaan Hilja oli onnellinen. – M.K.

Anna Kaarina Korhonen os. Paaso. Syntyi Sakkolassa 19.10.1921 ja kuoli Rautalamilla 14.6.2005. Vanhemmat olivat Anni ja Albert Paaso.

Sakkolasta Anna muutti Muonioon ja sieltä elämäntie jatkui Pohjois-Savoon Rautalamille. Siellä hän solmi avioliiton Into Eemil Korhosen kanssa. Avioliiton myötä he asettuivat asumaan Rautalamille Kerkonjoensuun kylään, Inton kotitalolle.

Heille syntyi neljä tytärtä ja yksi poika. Nuorin tyttäristä ja poika menehtyivät tapaturmaisesti. Äiti jäi leskeksi 1982. Hän muutti muutaman vuoden kuluttua vanhusten rivitaloasuntoon, joka sijaitsi Kerkonkosken kanavan laidalla.

Voimavarojen vähetessä ja kun pärjääminen yksin ei enää onnistunut kotona vietti hän vanhuudenpäiviään Rautalammin vanhusten palvelutalossa. Neljän viimeisen vuoden aikana hän sai hyvää hoitoa ja huolenpitoa osakseen.

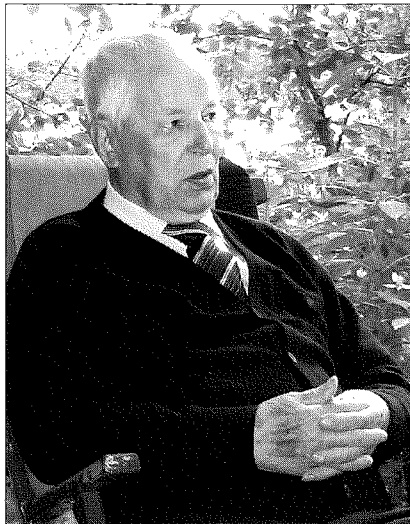
Elämänsä aikana Äiti teki maatöitä ja harrasti käsitöitä sekä lukemista. Oli innokas marjastaja ja piti etenkin sieni metsässä liikkumisesta.

Ennätti kunnossa ollessaan käydä kotiseudullaan Karjalassa. Usein äiti kertoi lapsuudenmuistoja Karjalasta ja kaipuu sinne palaili usaan otteeseen.

Häntä jäivät kaipaamaan tyttäret Aila, Marja-Leena, ja Auli Kyllikki perheineen.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

80 vuotta täytti 13.10.2005 Toini Kallonen, o.s. Rouhiainen, Punkalaitumella. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Karhola.

Ilmari Akkanen syntyi Sakkolan Lupran kylässä 9.8.1920. Nykyisin isäni asuu Konginkankaalla vaimonsa Helvin kanssa.

85-vuotissyntymäpäiviä vietimme perhepiirissä Keitele-järven Pyyrinlahden kesämökillä.

- Annikki Blomqvist

Sisko keskellä, Jimmie Lawson (oik) ja Masi Luoma (vas).

Sisko Piksumäki-Luoma täytti keuhällä 40 vuotta; siskon sukujuuret ovat Vuoksen Uudestakylästä.

Lauantaina, 9.7 olivat Sisko Piksumäki-Luoma ja appiukonsa Matti Luoma kutsuneet sukua ja läheisimpiään 120 v-juhlaan Tampereelle ravintola Telakalle. Ruuan ja juoman lomassa saatiin kuulla monenlaista esitystä. Olivathan bileet myös Masin ja Siskon 10-vuotishääpäivä. Päivän sankarit itsekin joutuivat esiintymään. "Ronnun tytöt" (Sisko ja Maisa-tytär) lauloivat, kuoroterveydyksen toivat "Hinkit" -kuoro, eikä Mikko Alatalokaan malttanut olla pelkästään vieraana. Samoin monet muut ystävät ja läheiset.

Siskon laulajauran alkua ajoilta Karkkilasta oli koottu upea the Hawks-yhtye josta vieraat äimistelivät, missä nämä olivat piilotelleet viisitoista vuotta! Kappaleet olivat the Hawks-yhtyeen omaa tuotantoa, Juha Pihlajan sanoittamat, sävelet osin saman sekä Siskon.

Illan huipensi yllätysvieras Bluesman Jimmie Lawson, jonka kanssa Sisko esitti bluesia, joka sai yleisön syttymään ja herkistymään.

Vähän jälkeen syntymäpäivien Sisko sai kuulla päässeensä Tampereen Yliopistoon opiskelemaan päätoimisesti. Että ainakin seuraavat viisi vuotta virkeä nelikymppinen on päätoiminen opiskelija! -SP

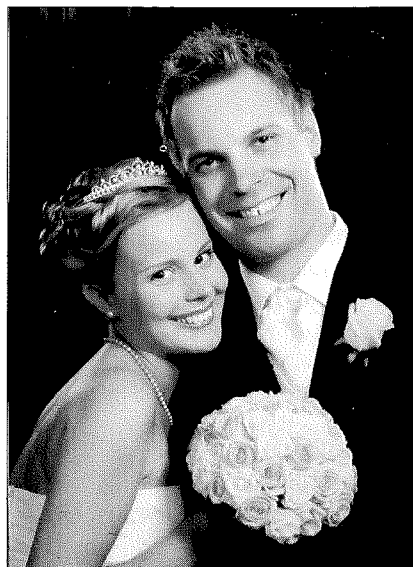
Vihittyjä

Liisa, o.s. Tulonen, ja Jarno Hiltunen vihittiin Tampereen Messukylän kirkossa 30.7.2005. (Kuva vas.) Parin vihki Jarnon serkun mies, seurakuntapastori Kari Niemelä Kouvolasta.

Liisan mummo ja äijä, Liisa o.s. Laamanen, ja Martti Karonen Sakkolan Sipilänmäeltä.

Päivi, o.s. Hänninen ja Mikko Palonen vihittiin Äänekoskella Hietaman kirkossa 15.10.2005. (Kuva oik.)

Päivin mummo Hilka Ristilä, o.s. Raaska, oli syntyjään Sakkolan Petäjärveltä.

Perhealbumi kertoo sukujen historiaa: punamusta värisuora

Pentti Repo 70-vuotissyntymäpäiväkuvaa 1.8.2005. Kuvassa vasemmalta: Joel Vinnikainen, Martta Repo, Pentti Repo ja Juhani Vinnikainen.

Kuvassa esiintyvät pojat Joel ja Juhani ovat viidennessä polvessa heimoltaan puhdasverisiä karjalaisia rajan tällä puolella. Kaikki mummot ja papat ovat lähteneet evakkoon Kannakselta.

Olisi mukava tietää, onko Suvannon Seudun lukijoilla toisilla tällaista punamustaa karjalaista värisuoraa?

Poikien sukuselvitys Äidin suku

1. Feodor Vepsä s. Kurkijoki (Vuoksela)
Anna Komonen s. Sakkola (Vuoksela)
2. Juho Vepsä s. Sakkola (Vuoksela)
Hilda Karonen s. Sakkola (Vuoksela)
3. Martta Repo os. Vepsä s. Vuoksela v. 1938
Pentti Repo s. Soanlahti v. 1935
4. Irmeli Vinnikainen os. Repo s. 1965
Juhani Vinnikainen s. 1960
5. Joel Vinnikainen s. Forssa v. 1995 (10v)
Juhani Vinnikainen s. Forssa 1997 (8v)

Isän suku

Maria Paavilainen s. Muolaa
Ida Vinnikainen s. Muolaa

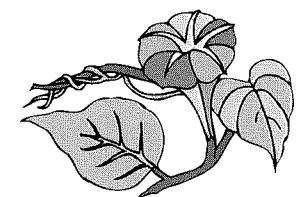
Juho Kirjavainen s. Muolaa
Aino Paavilainen s. Muolaa

Einari Vinnikainen s. Muolaa v. 1927
Irma Kirjavainen s. Muolaa v. 1933

Albumitiedot toimittanut Martta Repo toteaa, että onhan tämäkin "punamusta" värisuora näillä leveysasteilla vielä 60 vuoden takaa evakkoon lähdöstä vuonna 1944. Sattuman sanel juttu, mutta pojat ovat hyvin tietoisia asiasta ja kyselevät kovasti Karjalasta ja evakkoon lähdöstä yms.

Hää- päiviä

Marjatta ja Olavi Lopenen viettivät 60-vuotishääpäiväänsä 9.9.2005 Juupajoen Korkeakoskella.

Suvannon Seutu julkaisee joka numerossa tietoja syntymäpäivistä, poisnukkuneista, vihityistä, kastetuista ja valmistuneista. Tietojen lähettäjän vastuulla on kysyä asianosaisilta julkaisulupa.

Matkakohteeksi Suomen maatalousmuseo Sarka!

Suomenryhmäretkikohteiden joukkoon on uusimpana noussut Sarka eli valtakunnallinen maatalousmuseo. Museo on eduskunnan päätöksellä perustettu ja sille on annettu tehtäväksi toimia maatalouden erikoismuseona, toimialueenaan koko maa. Museo avattiin yleisölle 1.6. 2005.

Museo ei ole esitystavaltaan perinteinen museo, vaan näyttely on harkitusti "heurekamainen" eli kävijältä ei edellytetä tietämystä museon näyttelyiden aihepiiristä. Esitystapa vetoaa ihmisen aisteihin ja käsillä käsittämiseen. Mutta jos satut tuntemaan esimerkiksi maataloutta, on päänäyttely sillä tavalla monikerroksinen, että saat asiaa irti sen minkä viitsit omaksua.

Jos ryhmä tilaa opastuksen, saa se varman ja persoonallisen johdatuksen aiheeseen.

Museo kertoo maatalouden suurta tarinaa ja siihen liittyviä pienempiä tarinoita. Samalla saat vihjeitä Suomen kansan ja yhteiskunnan syvemmistä juurista. Näyttelyssä kävijä voi seurata sekä hevosvetoista aikaa että koneel-

listuvaa maataloutta vuodenkierron eri vaiheissa. Myös yhteisöön liittyvät asiat: kylä, juhlat, talkoot, järjestöelämä ja suku tulevat esille. Katso lähemmin nettisivujamme www.sarka.fi

Museolla on 100 hengen ravintola Pöytä, 50 -100 hengen seminaaritala Riihi, 14 hengen kokoustila Pirtti, museomyymälä Muurikki sekä erilaista ryhmätyötilaa. Ravintolan ruoka on tyyliltään hyvää kotiruokaa, perushinta 7 euroa. Tiloja voi käyttää erilaisiin kokouksiin ja tapaamisiin aina sukujuhlsta häihin ja pikkujouluhin. Myymälästä voit ostaa lahjoja tai tuiiaisia.

Yli 10 hengen ryhmille annetaan kahden euron alennus eläkeläislipusta.

Jos ryhmä ottaa kohteeksi Saran, voi päivämatkaan yhdistää esimerkiksi ostoskäynnin Oripään Kude- ja sisustustalossa, Kanniston kotieläintilalla Alas-tarolla, Yläneen Luontokapinetissa, modernilla loimaalaisella 200 ha:n maatilalla tai vaikkapa teatteri-illan tai jääkiekko-ottelun Turussa tai Tam-

pereella.

Suomen maatalousmuseo Sarka avaa näkymän sodanjälkeiseen muutokseen ja koskettaa jokaista tämän ajan ihmistä. Kaikilla meillä on muistoja ja kokemuksia joistakin Suomen lähihistorian vaiheista.

Sakkolan mies johtaa Sarkaa

Maatalousmuseota johtaa maisteri Juha Kuisma, 50, Lempäälästä. Kuisma on sakkolalaista syntyperää. Hänen isänsä Aimo Kuisma oli syntymään Hätermaan Voloskasta. Isoisä Antti Kuisma oli vanhan polven sakkolalaisille tuttu kansanedustaja, kotikylässään tunnettu nimellä Edustaja-Antti.

Juha Kuisma on luvannut sakkolalaisille kävijöille erikoiskohTELUN, mikäli se vaan on aikataulujen puolesta mahdollista.

KANNAKSEN KAUNISTA JA KARUA HISTORIAA

Tilaa nyt lahjaksi itsellesi ja muille historiankirjojamme muovikantisina näköispainoksina edullisesti:

"Hovinkylä 1911 – 1991", kertomuksia ja valokuvia Sakkolan nuorimmasta kylästä, nyt 240 sivua, joista uusia, ennen julkaisemattomia 80 sivua. Hinta 35,- euroa + pk.

"Hovinkylä 1911 – 2001", tehty kylän 90-vuotis juhla kirjaksi, sekä Petäjäjärven hovin, ja koko eteläisen Kannaksen lahjoitusmaatalonpoikien kunniaksi. Hinta 35,- euroa + pk.

Hovinkylä – Ojaniemi 1924 – 2004", tehty samana vuonna aloittaneiden yhteisen kansakoulupiirin ja Petäjäjärven emäntäkoulun 80-vuotisen historian muistoksi. Lähes 400 sivua, tietoja yli tuhannesta kannakselaisesta, kymmenistä suvuista ja taloista ja satoja valokuvia tai karttoja. Hinta 40,- euroa + pk.

"Suvannon laaksoa ennen ja nyt", postikortteja kotiseudun kauneimmista maisemista. Hinta 3,- euroa + pk 8 kappaleen erissä, joko kaikki erilaisia tai vain haluttuja kohteita.

Tilauksia toivomme puhelimitse tai kirjeellä:

Meeri Häkkinen
p.(09) 8011381,
Katajatie 8,
02360 Espoo.

Soini Hartikainen
p.(03) 6751482,
Jähkyentie 66,
14700 Hauho.

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti vuodesta 1957. Ilmestyy 8 krt vuodessa.

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37500 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen,
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuokselan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 03 - 363 1750, 0400-576722
taisto.virkki@luukku.com

Toimituskunta

Esko Kallonen, Eero Koppanen,
Ritva Koski, Juha Kuisma,
Hannu Paukku, Aila Alanen,
Ilmi Pesonen, Taisto Virkki

Tilaushinta 20 euroa/vuosikerta.

Ilmoitushinnat 0,20 euroa
palstamillimetri (+alv 22%)

Julkaisija: Sakkola-Säätiö **Kirjapaino:** Koski-Print, Valkeakoski

PETÄJÄRVI

Sakkolan pitäjässä
Karjalan kannaksella

Petäjäjärven kylän elämää

Tilaa nyt jouluksi Petäjäjärvi-kirja!

30 euroa kpl + postikulut.
430 sivua, 270 valokuvaa!

Tilaukset:

Marjo Ristilä-Toikka
p. 040- 730 2622
Teuvo Kuperinen
p. 09-801 5617

Yrjö Raaska p. 03- 3739 541
Ritva Koski p. 03- 3739 728

SEURAAVA SUVANNON SEUTU ILMESTYY JOULUKSI

Aineistot on lähetettävä
toimitukseen **6.12.** mennessä. Myöhemmin tulevat eivät ehdi joulunumeroon.

Tilauskuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun, vuosikerta 20 euroa - uusille tilaajille joulunumero lahjaksi!

Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.
Tai tilaa sähköpostitse: marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
p. 02- 762 8152, 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Risto Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A
00530 Helsinki p. 09- 7108 46

HOVINKYLÄSEURA

Soini Hartikainen, puheenjohtaja
Jähkyentie 66, 14700 Hauho
soini.h@surfeu.fi
p. 03 -675 1482, 0400 -207 844

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen, varapj
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Ilmi Pesonen, sihteeri
Porslahdentie 10 A 13,
00960 Helsinki
p. 09-694 6309, 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720
Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p.06-456 0482, 040527 4960

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

0031012>KESTO /003755
Hynnä Tauno
Kurkipolku
37550 LEMPÄÄLÄ

Erkki Hiltunen, puheenjohtaja
Kerttulinkatu 20 C 38 , 20520 Turku
puh.0505908803
Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Leo Laulajainen, puheenjohtaja
Tulustie 6 as 3, 32440 Alastaro
p. 04004 89059

KIRVESMÄKI KERHO RY

Aulis Ukkonen
Tunnelitie 6 A 17
02700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 0400-576722

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6,
36600 Pälkäne
taistosaario@netti.fi
p. 03- 534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainternet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152

PITÄJÄMME INTERNETISSÄ

www.vuoksela-seura.fi

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

SUVANNON SEUTU

Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuoksenan pitäjälehti,
ilmestyy 8 kertaa vuodessa, vuosikerta 20 euroa.